

Tekst **ujednolicony** na podstawie
Uchwał Rady Gminy Jasieniec:
Nr XXIV/40/04 z 5.08.2004r.,
Nr XXVI/51/04 z 29.09.2004r.,
Nr V/4/07 z 29.01.2007r.,
Nr XIII/47/07 z 22.11.2007r.,
Nr XVI/10/08 z 21.02.2008r.,
Nr XXXVII/19/10 z 15.03.2010r.,
Nr XXXVIII/29/10 z 29.04.2010r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASIENIEC

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Jasieniec, lipiec 2004

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY JASZENIEC

GOSPODARSTWO POMOCNICZE
WARSZAWA-BEMOWO

00-908 Warszawa, ul. Kocjana 3

tel. (22) 328 60 01, fax (22) 328 60 50

Opracowanie:

mgr inż. Dorota Wołosiuk, Grażyna Dzierżawska

Spis treści

WSTĘP	4
I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI	6
II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	6
II.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ	6
II.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	7
II.3. TURYSTYKA	8
II.4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	9
<i>II.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego</i>	9
<i>II.4.2. Infrastruktura techniczna</i>	10
II.5. GOSPODARKA I ROLNICTWO	13
<i>II.5.1. Gospodarka</i>	13
<i>II.5.2. Rolnictwo</i>	14
II.6. SFERA SPOŁECZNA	17
<i>II.6.1. Demografia</i>	17
<i>II.6.2. Bezrobocie</i>	18
<i>II.6.3. Oświata i wychowanie</i>	19
<i>II.6.4. Kultura</i>	20
<i>II.6.5. Własność nieruchomości</i>	20
<i>II.6.6. Sport i rekreacja</i>	22
<i>II.6.7. Opieka zdrowotna</i>	22
<i>II.6.8. Bezpieczeństwo publiczne</i>	23
<i>II.6.9. Pomoc społeczna</i>	24
III. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ SYTUACJI	26
<i>III.1. Priorytety, cele i działania</i>	26
<i>III.2. Planowane działania w świetle ZPORR</i>	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
<i>III.3. Hierarchia zadań przyjętych do realizacji</i>	35
IV. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ	37
<i>IV.1. Finansowanie planowanych zadań w latach 2004-2013</i>	37
V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI PROWADZONYMI NA TERENIE GMINY	52
<i>V.1. Zadania finansowane ze środków własnych oraz zewnętrznych</i>	52
<i>V.2. Zadania planowane do realizacji z udziałem środków akcesyjnych innych niż z ZPORR</i>	53
VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	53
VII. SYSTEM WDRAŻANIA	59
VIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	60
<i>VIII.1. Sposób monitorowania</i>	60
<i>VIII.2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi</i>	60

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą gminy Jasieniec, formułuje wynikające z niej priorytety i cele rozwoju ujęte w formie konkretnych zadań, których realizacja powinna doprowadzić do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania środków UE i budżetu gminy w zaspakajaniu najważniejszych potrzeb społeczności lokalnej.

Wymóg opracowania niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego wynika z obowiązku przyjętej procedury tworzenia dokumentów w kontekście wdrażania procesu absorpcji funduszy strukturalnych. Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie w ramach jednego z działań Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego współfinansowanego z dwóch funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Opracowany Plan ma odzwierciedlenie w poszczególnych dokumentach programowych:

- Narodowym Planie Rozwoju NPR (określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Celem NPR-u jest „rozwijanie konkurencyjnej gospodarki, opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym”);
- Podstawach Wsparcia Wspólnoty – PWW (dokument przyjęty przez Komisję Europejską w uzgodnieniu z rządem polskim zawierającym strategię i priorytety działań. PWW wdrażane są przez programy operacyjne);
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – ZPORR (program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa. Przygotowany został przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w ścisłej współpracy z samorządami wszystkich województw);
- Uzupełnieniem ZPORR (dokument wdrażający strategię i priorytety programu, zawierający informacje na temat działań realizowanych w ramach tego programu).

Według wytycznych MGPIPS realizacja Planu Rozwoju Lokalnego oparta powinna być na działaniu 3 (Rozwój lokalny) i ukierunkowana na „wspieranie ośrodków gospodarczych poprzez realizację projektów z zakresu infrastruktury technicznej, zwłaszcza połączeń transportowych pomiędzy centrami regionalnymi, infrastruktury środowiskowej, lokalnej infrastruktury turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej, edukacyjnej oraz ochrony zdrowia, tworzenia i rozwoju lokalnych mikroprzedsiębiorstw, infrastruktury służącej działalności gospodarczej oraz rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojaskowych”.

Plan Rozwoju Lokalnego w przypadku gminy Jasieniec opracowany jest w odniesieniu do programu ZPORR. Celem takiego działania jest stworzenie kompleksowego dokumentu, który stanowić ma wytyczne do realizacji zadań finansowanych z funduszy – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Na realizację ZPORR w Polsce zaangażowanych będzie 4230,1 mln euro, w tym z funduszy strukturalnych 2968,5 mln euro, z czego na województwo mazowieckie przyznane zostało ok. 299,8 mln euro.

Plan Rozwoju Lokalnego jest **dokumentem otwartym**, którego celem jest zapewnienie koncentracji i efektywności wykorzystania środków na strategiczne działania samorządu.

Informacje zawarte w Planie prezentują aktualną sytuację społeczno-gospodarczą gminy Jasieniec oraz ukazują kierunki rozwoju gminy w kontekście absorpcji środków z funduszy unijnych nie tylko ZPORR-u. Odniesienie realizacji przyszłych zadań do priorytetów i celów projektu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec” umożliwia porównanie spójności podejmowanych działań w szerokim czasookresie. Natomiast powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy wskazuje na zintegrowane cele realizacji planu rozwoju gminy Jasieniec.

Przyjęte wskaźniki osiągnięć PRL odnoszą się do działań realizowanych w ramach przyjętych i przyszłych zadań wynikających z programu operacyjnego. Natomiast przyjęte systemy wdrażania i monitorowania mają na celu właściwe wdrażanie niniejszego dokumentu.

Niezmiernie ważną częścią Planu jest system finansowania zadań w przyjętych okresach programowania Unii Europejskiej tj. lata 2004-2006 oraz 2007-2013. Opracowany schemat źródeł finansowania zadań obejmuje przede wszystkim okres pierwszy (okres drugi orientacyjnie, gdyż nie jest znana alokacja środków w przyszłym programowaniu). Procentowy udział poszczególnych źródeł finansowania zadań jest szacunkowy, gdyż każde finansowanie przyznawane jest do określonych maksymalnych wartości, np. do 75% dofinansowania.

Otwarty charakter dokumentu umożliwi wprowadzanie korekt przyjętego Planu wynikających z procesu transformacji społeczno-gospodarczych oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez Samorząd Gminy.

Odejście od perspektywy czasowej 2004-2006 przyniosło zmianę procedur i źródeł finansowania zadań z funduszy unijnych. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) obowiązujący dla samorządów w całej Polsce został zastąpiony 16 odrębnymi dla każdego województwa Regionalnymi Programami Operacyjnymi. Oprócz programów regionalnych opracowano takie programy krajowe jak:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW)

Programy te razem z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego (RPO WM) będą stanowiły podstawowe źródło pozyskiwania środków unijnych na rozwój gminy Jasieniec w latach 2007 – 2013.

I. Obszar i czas realizacji

Obszarem realizacji poniższego Planu Rozwoju Lokalnego jest cały teren gminy Jasieniec. Realizację planu rozłożono na lata 2004-2013. W przypadku niektórych zadań perspektywa czasowa wybiega poza ten okres.

II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Jasieniec

II.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Jasieniec położona jest w południowo-wschodniej części powiatu grójeckiego, a jednocześnie w centralnej części województwa mazowieckiego. Zalicza się ona do grójeckiego rejonu sadowniczego i z tego powodu często nazywana jest gminą kwitnących jabłoni i wiśni.

Pierwsze ślady osadnictwa na tym terenie datowane są na schyłek epoki brązu (800-500 lat p.n.e.), ich ślady znaleziono w dzisiejszej wsi Gośniewice nad rzeką Kraską.

Powstanie parafii Jasieniec datować można na wiek XIII (mógł to być rok 1208), a sama wieś Jasieniec notowana była w roku 1239. W XVI w. do parafii Jasieniec należało już 19 wsi szlachty folwarcznej i 8 wsi szlachty zagrodowej. Zamieszkiwały tu rody m.in. Jasińczyków, Łychowskich (herbu Jasińczyk), Fałęckich, od których nazwisk zostały utworzone nazwy wsi.

Na terenie gminy możemy też znaleźć ślady powstania styczniowego. 18 maja 1863 roku w Gołębiowie oddział powstańczy majora Władysława Grabowskiego stoczył bitwę z regularnym wojskiem carskim dowodzonym przez gen. Mikołaja Meller-Zakomelskiego. W bitwie zginęło ponad 30 powstańców, a 180 dostało się do niewoli.

Najważniejsze informacje o gminie Jasieniec przedstawia tabela „Stan istniejący gminy Jasieniec”:

Wyszczególnienie	Gmina Jasieniec	Województwo
Powierzchnia (w km ²)	108	35 715
Ludność	5390	5 135 732
Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	50	144
Urodzenia na 1000 ludności	10,5	9,1
Zgony na 1000 ludności	12,6	10,3
Przyrost naturalny na 1000 osób	-2,1	-1,2
Stopa bezrobocia (w %)	9,6	15,1
Liczba zawartych małżeństw	70	26 865

Źródło: Dane z Urzędu Gminy.

Powiązania komunikacyjne

Jasieniec leży nieomal w połowie drogi między dwiema aglomeracjami miejskimi, tj. Warszawą (odległą o 53 km) i Radomiem (odległym o 60 km), które łączy droga krajowa nr 7 (Warszawa-Kraków), przebiegająca w pobliżu granic gminy. Najbliższe miasta to: Grójec (6 km) oraz Warka (18 km, równocześnie najbliższa stacja kolejowa), które łączy droga wojewódzka nr 730. Sąsiaduje z gminami: Grójec, Chynów, Warka, Promna, Goszczyn i Belsk Duży. Transport osobowy realizowany jest przez komunikację autobusową (PKS), która zapewnia bezpośrednie połączenia Jasieńca z Grójcem, Warką i Warszawą.

Powierzchnia

Pod względem geologicznym obszar gminy Jasieniec położony jest w południowo-zachodniej części niecki warszawskiej, na wysokości 70-110 m n.p.m. Gmina zajmuje obszar około 10 780 ha, z czego około 8 974 ha stanowią użytki rolne, w tym:

45,0% – grunty orne,

33,5% – sady.

Lasy i grunty leśne zajmują ok. 1530 ha, co stanowi 14,6% powierzchni gminy i w 85% należą do państwa. Największy kompleks leśny (sosnowo-dębowy) to Las Boglewicki, znajdujący się w południowo-wschodniej części gminy. Resztę stanowią grunty zabudowane i zainwestowane oraz nieużytki.

W skład gminy wchodzi 36 wsi rolniczych, zorganizowanych w 31 sołectw. Największe z nich to: Jasieniec, Boglewice, Gośniewice i Zbrosza Duża.

Ludność

Na terenie gminy Jasieniec zamieszkuje 5 390 mieszkańców, z tego 1073 osób mieszka w miejscowości Jasieniec (dane z dnia 31.12.2003). Ludność gminy jest znacznie rozproszona w 36 miejscowościach wiejskich (31 sołectw). Tylko osiem miejscowości liczy więcej niż 200 mieszkańców, w 12 miejscowościach mieszka od 100 do 200 osób, a w pozostałych 16 poniżej 100 osób.

II.2. Środowisko przyrodnicze

Gmina Jasieniec charakteryzuje się małą ilością lasów. Na jej terenie znajduje się jeden zwarty kompleks leśny, Las Boglewicki o powierzchni ok. 1 tys. ha, położony w rejonie miejscowości Boglewice i Rytomoczydła przy południowo-wschodniej granicy gminy. W kompleksie tym dominuje drzewostan sosnowy (40 do 80 lat), z niewielkimi połaciami drzewostanu dębowego. Przewiduje się utworzenie na jego terenie obszaru krajobrazu chronionego. Na terenie gminy zarejestrowano osiem pomników przyrody.

Na szczególną uwagę zasługuje ciekawy zespół przyrodniczy, będący częścią dziedzictwa przyrodniczego, położony w obrębie rzeki Kraski, na granicy dwóch wsi: Jasieniec i Warpęsy. W jego skład wchodzi:

- dwa parki podworskie,
- teren lasu ze stawami, położony przy parku w Jasieńcu,
- zespół trzech stawów w Jasieńcu (obecnie odnowione),
- zespół stawów i zalesień otaczający dwór w Warpęsach,
- rozległe łąki w dolinie rzeki Kraski.

Teren gminy Jasieniec leży w całości w zlewni rzeki Wisły. Do najistotniejszych elementów jej sieci hydrograficznej należy rzeka Czarna (w centralnej części gminy)

i rzeka Kraska (w północnej części) oraz ich dopływy. Znajdują się tu również kompleksy stawów, w głównej mierze zaniedbane i nieużytkowane, natomiast służące retencji wody.

II.3. Turystyka

Walory krajoznawcze gminy Jasieniec, na które składają się obiekty historyczne i zabytkowe (osiem zespołów pałacowo-parkowych, liczne obiekty sakralne oraz zabudowy przemysłowej), a także osobliwości przyrody (rozdział „Środowisko przyrodnicze”), są niezaprzeczalnym atutem i atrakcją tego obszaru. Zabytkowy zespół parkowy w Jasieńcu oraz grzybne lasy (okolice Boglewic i Osin) to kolejne atuty dla przyszłego rozwoju turystyki w gminie Jasieniec. Stawy na rzece Krasce w Jasieńcu (własność gminna), które zostały odbudowane na powierzchni ok. 2,8 ha i mogą stanowić tereny do uprawiania wędkarstwa. Obecnie bazę noclegową stanowi 10 miejsc w prywatnej kwaterze w miejscowości Boglewice; w miejscowości Jasieniec znajduje się restauracja i punkt małej gastronomii.

Aby obszar ten stał się atrakcyjny turystycznie, niezbędne są działania ze strony samorządu gminnego w sferze infrastruktury technicznej, gospodarczej i społecznej, a także aktywne wspieranie przedsiębiorczości. Działania niezbędne dla pobudzenia rozwoju turystyki obejmują:

- wytyczenie oraz wybudowanie ścieżek rowerowych, dydaktycznych oraz szlaków pieszych przy współudziale młodzieży szkolnej, z uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego regionu i jego walorów przyrodniczych,
- zorganizowanie sieci parkingów dla turystów, w tym leśnych,
- adaptacja części pomieszczeń w budynku O.S.P. w Boglewicach na potrzeby bazy noclegowej,
- stworzenie punktu informacji turystycznej przy Urzędzie Gminy oraz zamieszczenie tablic reklamowych przy trasie Warszawa-Kraków,
- poprawa wizerunku i estetyki gminy (likwidacja dzikich wysypisk, uporządkowanie terenów wokół posesji) przy współudziale społeczności lokalnej,
- ustanowienie obszarów ochrony przyrody i krajobrazu,
- przeprowadzenie szkoleń (dla zainteresowanych mieszkańców) w zakresie prowadzenia działalności turystycznej i agroturystycznej oraz w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie inwestycji z funduszy strukturalnych,
- promowanie przez gminę turystyki we wszelkich przedsięwzięciach, w których bierze udział,
- zamieszczenie na stronie internetowej aktualnej informacji turystycznej w języku polskim i angielskim,
- poprawa bezpieczeństwa w gminie poprzez wdrożenie programu „Bezpieczna Gmina”.

Rozwój turystyki (na początek weekendowej) na obszarze gminy Jasieniec może stworzyć szansę dla społeczności lokalnej na stworzenie nowych miejsc pracy lub znalezienie dodatkowych źródeł dochodów (m.in. mała gastronomia). Powinien też przyczynić się do kształtowania proekologicznych postaw zarówno turystów, jak i mieszkańców gminy.

II.4. Zagospodarowanie przestrzenne

II.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Stan wód powierzchniowych na obszarze gminy Jasieniec jest niezadowalający, zarówno pod względem fizykochemicznym, jak i sanitarnym. Przyczyną tego jest niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej i związane z tym bezpośrednie odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych do gruntu, bądź sieci rowów melioracyjnych, a także nieszczelne szamba i skutki oprysków sadowniczych (spływ powierzchniowy).

Gmina Jasieniec i powiat grójecki należą do najmniej zanieczyszczonych pod względem stanu powietrza rejonów w województwie. Główne zanieczyszczenia to: NO, CO₂, SO₂ pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw, okresowych oprysków ochronnych w sadownictwie oraz ze spalin komunikacji drogowej.

Na terenie gminy Jasieniec poziom emisji hałasu jest stosunkowo niewielki i ma charakter lokalny. Największy problem stanowi hałas pochodzący z otoczenia szlaków komunikacyjnych, szczególnie w obrębie drogi wojewódzkiej nr 730 Grójec-Warka. Powstał już program ograniczenia hałasu komunikacyjnego, który w pełni będzie wdrażany po roku 2006.

Główne kierunki działań gminy w celu ochrony środowiska naturalnego i zapewnienia mieszkańcom zdrowych warunków życia przedstawiają się następująco:

1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych:
  - racjonalizacja gospodarki odpadami (segregacja, zbieranie, wywóz),
  - opracowanie zasad czystości i porządku na terenie gminy.
2. Gospodarka ściekowa:
  - ochrona wód powierzchniowych,
  - rozbudowa sieci kanalizacji,
  - rozbudowa istniejącej oczyszczalni.
3. Gospodarka wodna:
  - rozbudowa sieci wodociągów,
  - kontrolowany pobór wód podziemnych,
  - retencja wód powierzchniowych,
  - punkty poboru wody.
4. Ochrona powietrza:
  - modernizacja lokalnych kotłowni (gaz ziemny, biomasa),
  - rozbudowa sieci gazowniczej,
  - proekologiczna technologia produkcji sadowniczej,
  - zwiększenie lesistości.
5. Ochrona gleb i powierzchni ziemi:
  - likwidacja dzikich wysypisk,
  - zbiórka i odbiór odpadów toksycznych,
  - całkowita rekultywacja wyrobisk nieczynnych i stopniowa funkcjonujących.
6. Działania w zakresie edukacji ekologicznej:
  - szkolenia, rajdy, konkursy ekologiczne,
  - organizacja biblioteki ekologicznej,
  - udział w akcji „Sprzątanie świata”.

II.4.2. Infrastruktura techniczna

Stan systemu komunikacji

Jasieniec ma dobre połączenie z zewnętrznym układem komunikacyjnym (dojazd do drogi krajowej nr 7 Warszawa – Kraków oraz drogi wojewódzkiej nr 730 Grójec – Warka). Sieć dróg powiatowych na terenie gminy ma długość ok. 60 km (m.in. droga Jasieniec – Olszany – Miedzechów oraz Jasieniec – Gniejewice – Zbrosza Duża prowadząca do drogi nr 7), a dróg wojewódzkich – 18 km. Sieć dróg lokalnych w gminie jest wystarczająca, natomiast wzrost nakładów inwestycyjnych z funduszu gminy niezbędny jest na utrzymanie i modernizację dróg już istniejących szczególnie, dlatego że większość z nich to drogi gruntowe. W celu poprawienia bezpieczeństwa mieszkańców (głównie dzieci i młodzieży szkolnej) konieczne będzie oznakowanie światłem pulsującym przejścia dla pieszych przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Jasieńcu (obecnie jest zebra i ograniczenie prędkości do 40 km/h oraz tablica ostrzegawcza). We wsiach mających szczególne znaczenie gospodarcze (Boglewice, Gośniewice, Zbrosza Duża) przewiduje się urządzenie głównych ulic wiejskich (wraz z chodnikami, parkingami, oświetleniem), które będą jednocześnie tranzytowymi szlakami komunikacyjnymi dla gminy. Niezbędne jest też urządzenie ulic w Jasieńcu w celu ułatwienia życia mieszkańcom i podniesienia rangi ośrodka gminnego. W pierwszym etapie urządzona zostanie aleja pałacowa łącząca pałac w Jasieńcu z kościołem. Ważną dla mieszkańców gminy sprawą jest wytyczenie i budowa przez samorząd gminny ścieżek rowerowych, głównie wzdłuż drogi Warka – Jasieniec.

Najważniejsze inwestycje drogowe ostatnich lat:

1. Modernizacja drogi Stefanków-Franciszków-Bronisławów 1998 r.,
2. Budowa drogi Tworki -Justynówka-Michałówka (I etap) 2000 r.,
3. Budowa drogi Trzcianka - 2000-2001 r.,
4. Budowa drogi Warpęsy- Czachów 2003 r. (I etap),
5. Budowa drogi Przydrózek - 2002-2003 (I etap),
6. Budowa drogi Miedzechów kier. Przyłom 1999-2003 r.,
7. Droga powiatowa Miedzechów-Grójec (na terenie gminy) 1998-2001 r.

Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie wsi w wodę

W ośmiu wsiach gminy Jasieniec funkcjonują wiejskie wodociągi, zasilane z pięciu stacji uzdatniania wody o średniej dobowej wydajności (w m³/dobę):

- Jasieniec - 720 m³/d (wykorzystanie 400 m³/d - po rozbudowie sieci wodociągowej wykorzystanie ujęcia zwiększy się o ok. 20%),
- Warpęsy – 150 m³/d (wykorzystanie 30 m³/d -są rezerwy),
- Stefanków – 25 m³/d (wykorzystanie 3 m³/d -są rezerwy),
- Koziegłowy - 15 m³/d (wykorzystanie 12 m³/d - są rezerwy),
- Franciszków - 5 m³/d (wykorzystanie 12 m³/d - niedobór).

Możliwości produkcyjne ujęć wody wykorzystywane są niemal w 100%. Jest to około 36,7 km wodociągów (47% potrzeb), zaopatrujących 450 gospodarstw rolnych, 220 gospodarstw domowych oraz obiekty użyteczności publicznej w Jasieńcu. Są także trzy ujęcia wody dla celów gospodarczych dla rolnictwa, a na bazie jednego z nich

(Koziegłowy) zbudowano Stację Uzdatniania Wody i sieć wodociągową we wsiach Koziegłowy i Orzechowo. W zakresie zaopatrzenia wsi w wodę, zakłada się taki rozwój systemów wodociągowych na terenie gminy, by docelowo wszyscy mieszkańcy mogli korzystać z nich do celów bytowo-komunalnych. Mając na uwadze poprawę warunków życia mieszkańców i stanu ochrony środowiska planuje się, że do roku 2007 zwodociągowanie gminy będzie stanowiło 65%, do 2011 – 75%, a w 2014 roku – 99% potrzeb.

Najważniejsze inwestycje ostatnich lat to:

1. Wodociąg i stacja uzdatniania wody (Koziegłowy-Orzechowo 2000 r.),
2. Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody (Jasieniec – 1999 r.),
3. Odbudowa zbiorników wodnych w Jasieńcu (1997 r.).

Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi ok. 2,3 km, a podłączonych jest do niej ok. 70 gospodarstw oraz obiekty publiczne w Jasieńcu: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, Szkoła Podstawowa, Ośrodek Zdrowia, Bank Spółdzielczy, Urząd Gminy i 120 lokali mieszkalnych. Na terenie gminy Jasieniec zbudowana została mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, funkcjonująca od 1990 roku (zmodernizowana i rozbudowana w latach 2001-2002), o następujących parametrach:

- średnia ilość ścieków oczyszczanych - 81,6 m³ /dobę (w roku 2002),
- przepustowość-148 m³ /dobę(w roku 2002),
- sprawność oczyszczalni ok. 95%,
- wykorzystanie ok. 60% (w roku 2003).

Problemem jest brak rozwiązania dla systemowego zagospodarowania osadów ściekowych, a możliwością jego rozwiązania jest wykorzystanie osadów na cele rolnicze.

Nieczystości odbierane z przydomowych szamb są odwożone do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków. Ze względu na znaczne skażenie środowiska przez nieuszczelnione szamba, wylewanie nieczystości do rzek bądź na pola, rozpoczyna się realizacja systemów kanalizacyjnych (w trzech etapach równoległych do budowy wodociągów – do 70% w 2014 roku), dalsza rozbudowa oczyszczalni przydomowych oraz rozbudowa kanalizacji deszczowej na terenie wsi Jasieniec z zastosowaniem podczyszczania ścieków deszczowych. Ma też powstać oczyszczalnia ścieków wraz z kanalizacją w miejscowościach m.in. Franciszków, Boglewice, Koziegłowy, Zbrosza Duża i Turowice. Przewidziana jest też budowa sanitarnej sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Jasieniec, Wierzchowina, Leżne, Czachów, Dobra Wola, Łychowska Wola. Po rozbudowie sieci kanalizacyjnej planuje się przyłączenie kolejnych 60 gospodarstw domowych, a po rozbudowie oczyszczalni liczba przyłączy może się zwiększyć.

Gospodarka odpadami

W gminie brak jest zorganizowanego składowiska odpadów. Jest ona zatem zmuszona do korzystania ze składowisk prowadzonych przez inne gminy. Jak dotychczas odpady gromadzone są w pojemnikach 110-litrowych, rozprawdzanych przez gminę wśród mieszkańców, natomiast pojemniki KP-7 i KP-2,2 ustawione są w poszczególnych wsiach. W roku 2002 objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych było ok. 25% mieszkańców gminy. Odpady magazynowane w kontenerach transportowane są dalej, na składowiska odpadów. Dla usprawnienia odbioru odpadów przewiduje się ujednoczenie systemu odbioru i wywozu odpadów, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” oraz wprowadzenie systemu segregacji śmieci. Ogólna liczba odpadów powstająca w ciągu miesiąca w gminie wynosi ok. 70m³ oraz 4m³ odpadów segregowanych. Obecnie

odzyskiwany jest wyłącznie złom metalowy (jeden punkt skupu) i tworzywa sztuczne w ilości 0,5Mg.

Niestety część mieszkańców gminy nie korzysta ze zorganizowanego systemu gospodarki odpadami i wywozi odpady na tzw. dzikie wysypiska, które usytuowane są w następujących miejscowościach: Jasieniec (ok. 0,3ha), Warpęsy (ok. 0,1ha), Boglewice (0,03ha), Ryszki (ok. 0,02ha), Miedzechów (ok. 0,05ha) i Bronisławów (ok. 0,3ha).

Z uwagi na ochronę środowiska gmina podejmie działania zmierzające do ich likwidacji.

Sieć gazowa

Rejon gminy w zakresie sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia podlega Mazowieckiej Spółce Gazownictwa (Sp. z o.o. w Warszawie). Gmina korzysta ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w miejscowości Skurów, leżącej w powiecie grójeckim.

Gmina jest w 74% zgazyfikowana – do ponad stukilometrowej gazowej sieci rozdzielczej średniego ciśnienia (400-5 kPa) przyłączone jest około 80% obiektów. Gaz wykorzystywany jest do celów bytowych, a także grzewczych (ma to zmniejszyć stopień zanieczyszczenia powietrza). Do roku 2014 zakłada się pełną gazyfikację gminy i objęcie nią dalej położonych wsi: Dobra Wola, Gołębiów, Ignaców, Łychowska Wola, Marynin, Osiny, Przydróżek, Szymanów i Wierchowina.

Gospodarka energetyczna

Teren gminy zelektryfikowany jest w 100%, jednak ze względu na przewidywany rozwój gospodarczy i komunalny niezbędna jest modernizacja i rozwój sieci niskich napięć oraz stacji transformatorowych 15/0,4 kV np. we wsiach: Wola Boglewska, Jasieniec, Kurczowa Wieś, Miedzechów, Olszany, Ryszki, Turowice. Planowane są też działania na rzecz wdrażania grzewczych czynników proekologicznych i przechodzenia z paliw stałych na paliwa ekologiczne. W celu ograniczenia promieniowania elektromagnetycznego na otaczające środowisko naturalne należy zastosować przewody izolowane na odcinkach linii napowietrznych (SN i NN) oraz osłony izolacyjne na izolatorach liniowych

Ciepłownictwo

Energetyka ciepła gminy Jasieniec posiada zróżnicowaną strukturę własnościową i opiera się na funkcjonowaniu małych lokalnych kotłowni (przeważają indywidualne piece węglowe palenisk domowych). Kotłownie zarządzane przez gminę usytuowane są w miejscowościach: Jasieniec (Urząd Gminy i PSP), Zbrosza Duża (PSP), Franciszków (PSP), Wola Bolewska (PSP) i Wola Łychowska (PSP). Paliwem wykorzystywanym w tych kotłowniach jest gaz ziemny, z wyjątkiem kotłowni w Łychowskiej Woli opalanej koksem. Ulepszenie systemu ciepłowniczego realizowane będzie poprzez:

- eliminację źródeł ciepła o niskiej sprawności,
- termoizolację i modernizację istniejących kotłowni,
- wprowadzenie alternatywnych źródeł energii (spalanie biomasy).

Telekomunikacja

Gmina Jasieniec pokryta jest w 99% siecią telefoniczną. Usługi telekomunikacyjne zapewnia jedyny na tym rynku operator Telekomunikacja Polska SA.

II.5. Gospodarka i Rolnictwo

II.5.1. Gospodarka

Obszar gminy Jasieniec jest regionem typowo rolniczym, którego główną funkcją zewnętrzną jest i będzie gospodarka rolna, ukierunkowana na wysoko wyspecjalizowane sadownictwo. Funkcją wewnętrzną gminy jest przede wszystkim obsługa ludności i rolnictwa, a w przyszłości – ruchu turystycznego.

Okolo 57% osób pracujących czynnych zawodowo pracuje wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym. Indywidualne gospodarstwa rolne w tym rejonie nie stwarzają jednak dużego zapotrzebowania na siłę roboczą – głównie zatrudniają pracowników sezonowych.

Na terenie gminy Jasieniec istnieją głównie małe firmy rodzinne – jest ich okolo 300. Bardzo często działają one w otoczeniu rolnictwa w następujących dziedzinach:

- Handel – hurtowy, detaliczny, obwoźny;
- Usługi – transportowe, budowlane, księgowo, ubezpieczeniowe, medyczne, fryzjerskie, porządkowe, hydrauliczne, wulkanizacyjne, blacharskie, dla rolnictwa;
- Działalność produkcyjna – produkcja pieczywa i pieczywa dietetycznego;
- Działalność w zakresie przetwórstwa, przechowywania i chłodnictwa owoców i warzyw.

Najważniejszymi zarejestrowanymi podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie gminy są:

- ABAKUS Biuro rachunkowe – Jasieniec
- AMAR-RAFA – eksport-import produktów rolnych – Jasieniec
- Bank Spółdzielczy w Jasieńcu
- Gabinet stomatologiczny – Jasieniec
- Gabinet lekarski – Jasieniec
- JANMAX sprzedaż produktów rolnych – Jasieniec
- PRJD Grójec – Wytwórnia mas bitumicznych w Jasieńcu
- Przedsiębiorstwo handlowo-usługowe AGRO-SPEC – Jasieniec
- Usługi weterynaryjne – Jasieniec
- Wulkanizacja, sprzedaż opon – Jasieniec
- RSP „Przyszłość” – Boglewice
- MASTAR Przedsiębiorstwo wielobranżowe – Wola Boglewska
- JADAR Żwirownia – Olszany
- Zakład Piekarniczy – Olszany
- KAMPOL Skup owoców – Gośniewice
- Firma handlowa – sprzedaż art. do produkcji rolnej – Turowice
- Handel hurtowy, eksport-import – Turowice
- KACPER Punkt skupu owoców – Turowice
- Zakład usługowo-handlowy – Turowice
- ZISIUK Zakład usługowo-produkcyjno-handlowy – Warpęsy
- Blacharstwo pojazdowe – Czachów
- Przedsiębiorstwo handlowo-usługowe MEG – Czachów
- Świadczenie usług na rzecz rolnictwa – Rytomoczydła
- ZUL – Zakład Usług Leśnych – Rytomoczydła
- Produkcja, naprawa, sprzedaż sprzętu rolniczego – Ryszki
- GABMAR Sklep ze środkami ochrony roślin – Gniejewice

Szansą na poprawę koniunktury gospodarczej w gminie może być powstanie nowych małych przedsiębiorstw oraz dalszy rozwój już istniejących. Małe przedsiębiorstwa pełnią bowiem ważną rolę w gospodarce, wpływając między innymi na:

- wzrost gospodarczy (źródło dochodu dla budżetu gminy),
- konkurencyjność (szybciej reagują na potrzeby klientów),
- zmniejszanie bezrobocia (tworzą nowe miejsca pracy).

Działania służące pobudzaniu i ułatwianiu działalności gospodarczej oraz sprostaniu wymogom konkurencji mogą na terenie gminy polegać między innymi na:

- powołaniu punktu doradztwa gospodarczego (zapewnienie przedsiębiorcom pomocy doradczo-szkoleniowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą);
- upowszechnianiu informacji o kredytach i możliwościach dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania;
- dalszym rozwoju i modernizacji systemu dróg.

Niełatwa sytuacja gospodarcza gminy Jasieniec wymusza na władzach samorządowych próby poszukiwania możliwości przyciągnięcia potencjalnych inwestorów poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych (w Jasieńcu - za cmentarzem oraz na północ od Kurczowej Wsi - przy granicy gminy, o powierzchni ok. 5-6ha każdy) czy stwarzanie zachęt w postaci ulg podatkowych. Główne kierunki pożądanych inwestycji i oczekiwanego rozwoju to skup oraz przetwórstwo owoców i warzyw. Stworzenie w tym regionie bazy dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego jest ważnym zadaniem dla władz gminnych.

W sferze obsługi biznesu działa w gminie Bank Spółdzielczy w miejscowości Jasieniec oraz agencje firm ubezpieczeniowych PZU i WARTA.

Obecnie gmina najsilniej inwestuje w:

- rozwój i modernizację układów komunikacyjnych,
- budowę systemów wodociągów i kanalizacji sanitarnej,
- bieżące remonty obiektów bazy oświatowej.

II.5.2. Rolnictwo

Ze względu na wiodącą rolę rolnictwa (głównie sadownictwa) w gospodarce tego regionu niezbędne jest zdiagnozowanie stanu i możliwości rozwojowych rolnictwa w gminie. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych na obszarze gminy przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	%
Ogółem	9 745,07	100,0
Użytki rolne	8 974,13	92,6
grunty orne, w tym:	4 381,91	41,9
odłogi	570,90	6,9
ugory	1 036,39	2,0
sady	3 268,26	40,4
łąki	1 016,92	8,4
pastwiska	307,04	1,9
Lasy i grunty leśne	253,93	2,5
Pozostałe grunty	517,01	5,0

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie wynosi obecnie 7,29 ha. Dominują jednak gospodarstwa małe – do 5 ha użytków rolnych, a zaledwie 4,5% to gospodarstwa powyżej 15 ha.

Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha	
		ogólna	w tym użytków rolnych
Ogółem	1335	9745,07	8974,13
Do 1 ha	183	111,09	82,34
1-5 ha	559	1607,90	1444,73
5-10 ha	356	2760,17	2590,65
10-15 ha	176	2274,36	2111,21
15 ha i więcej	61	2991,55	2745,20

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Przewidywane zmiany w strukturze rolnictwa w kraju spowodują wzrost obszarowy indywidualnych gospodarstw rolnych, a tym samym spadek ich liczby.

Specyfiką gminy Jasieniec jest znaczny udział sadownictwa w produkcji rolniczej – powiat grójecki stanowi największy ośrodek sadowniczy województwa mazowieckiego, na Mazowsze przypada zaś niemal 30% krajowej powierzchni sadów i ponad połowa krajowych zbiorów jabłek. O przewadze sadów najlepiej świadczy określenie, że Jasieniec to gmina kwitnących jabłoni i wiśni.

Wiodącą rolę w uprawach sadowniczych odgrywają jabłonie (74,1%), wiśnie (14,5%), śliwy oraz czereśnie (po 4%).

Zakłada się, że w przyszłości Polska będzie piątym producentem owoców i warzyw w Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać, że intensywny rozwój sadownictwa niesie za sobą znaczne zagrożenia dla stanu środowiska naturalnego, jak na przykład:

- chemizacja środowiska,
- pogorszenie jakości wód powierzchniowych,
- zagrożenie dla jakości i zasobów wód podziemnych,
- zagrożenie wystąpienia deficytu wód podziemnych na terenie gminy (głównie w zlewni rzeki Jeziorki).

W rozwoju przemysłu przetwórczego niebagatelną rolę może mieć rozwój upraw krzewów owocowych i plantacji roślin jagodowych. Obecnie ich powierzchnia stanowi niecałe 5% powierzchni sadów (dominuje uprawa truskawek – około 75%, porzeczek – ok. 15% i malin – ok. 5% upraw).

Około 40,4% ogólnej liczby gospodarstw gminy zajmuje się typową produkcją rolniczą (539 gospodarstw z 1 335).

Jednym ze źródeł dochodów rolników jest hodowla zwierząt – w 321 gospodarstwach rolnych (24% ogółu gospodarstw) hodowane są następujące zwierzęta gospodarskie:

- bydło mleczne (590 sztuk) – 305 gospodarstw (22,8% ogółu)
- trzoda chlewna (3 838 sztuk) – 251 gospodarstw (8,8% ogółu)
- konie (322 sztuki) – 112 gospodarstw (8,4% ogółu)
- drób (7 070 sztuk, w tym 5 993 sztuk drobiu kurzego) – 242 gospodarstwa (18,1% ogółu, w tym drób kurzy – 7,3%)

Ograniczone zapotrzebowanie na tereny pod zagospodarowanie zagrodowe może sprzyjać zmniejszeniu zagospodarowania osadniczego we wsiach rolniczych i wyłączeniu z zabudowy wartościowej rolniczo przestrzeni produkcyjnej klasy II i III (dotyczy to przede wszystkim wsi: Czachów, Jasieniec, Miedzechów, Olszany, Stefanków, Turowice, Wola Boglewska).

Specyfika upraw (dynamicznie rozwijające się sadownictwo, a także ogrodnictwo) wymusza powstawanie punktów skupu oraz przetwórstwa owoców i warzyw. Względy ekonomiczne powinny spowodować nawiązywanie współpracy między producentami rolnymi (zakładanie grup producenckich). W chwili obecnej na terenie gminy brak jest grup producenckich mających osobowość prawną (jedna jest w trakcie rejestracji).

Alternatywnym źródłem dochodów rolników może stać się rolnictwo ekologiczne, bowiem coraz większym zainteresowaniem konsumentów cieszy się żywność ekologiczna. Innym źródłem dochodów może stać się rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej na terenie gminy.

Główne atuty gminy mogące przyciągnąć inwestorów to:

- dobra sieć połączeń komunikacyjnych,
- baza dobrej jakości produktów rolnych (jabłka, wiśnie, inne),
- zaangażowanie samorządu lokalnego w działania na rzecz rozwoju gminy,
- dobrze rozwinięta sieć energetyczna i telefoniczna,
- rozwinięta sieć placówek oświatowych.

W przyszłości najistotniejszymi szansami dla gminy są:

- dalszy rozwój wysoko wyspecjalizowanego sadownictwa,
- inwestycje związane z przemysłem przetwórczym,
- rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego oraz placówek ochrony zdrowia,
- rozwój turystyki,
- dbałość o dziedzictwo kultury,
- integracja społeczności lokalnych,
- konsekwentne realizowanie programu ochrony środowiska naturalnego.

II.6. Sfera społeczna

II.6.1. Demografia

Według danych ze Spisu Powszechnego w 2002 roku na terenie gminy Jasieniec zamieszkiwało 5 414 osób, w tym 2 756 mężczyzn i 2 658 kobiet. Poniższa tabela ukazuje dane dotyczące struktury wiekowej, mobilności oraz wykształcenia mieszkańców gminy.

	Wiek	Łącznie	Mężczyźni	Kobiety
Struktura wiekowa	0-17 lat (wiek przedprodukcyjny)	1 277	681	596
	18-64 (mężczyźni) 18-59 (kobiety) (wiek produkcyjny)	3 249	1 775	1 474
	Powyżej 65 lat (mężczyźni) Powyżej 60 lat (kobiety) (wiek poprodukcyjny)	888	300	588
Mobilność	18-44 lata (mobilni)	2 107	1 129	978
	45-64 lata (mężczyźni) 45-59 lat (kobiety) (niemobilni)	1 142	646	496
Wykształcenie (powyżej 13 lat)	Wyższe	195	85	110
	Policealne	70	22	48
	Średnie	936	405	531
	Zasadnicze zawodowe	1 250	779	471
	Podstawowe ukończone	1 863	885	978
	Podstawowe nieukończone i bez żadnego wykształcenia	199	91	108

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

W gminie Jasieniec ok. 34% mieszkańców ma wykształcenie podstawowe, zaś ok. 4% to osoby z wyższym wykształceniem. Po wejściu Polski do UE i w dobie powszechnie występującej konkurencyjności powinno to stać się sygnałem dla intensywnego rozwoju nowoczesnych form kształcenia dzieci i młodzieży (Internet, języki obce, profile nauczania).

W roku 2003 (stan na dzień 31 grudnia) w porównaniu do maja 2002 roku, liczba mieszkańców w gminie Jasieniec zmniejszyła się o 24 osoby i wynosiła 5 390 osób. Niekorzystnym zjawiskiem dla sytuacji demograficznej w gminie był ujemny przyrost naturalny (tendencja ogólnokrajowa), który na koniec 2003 roku wyniósł: -11 osób (57 urodzeń i 68 zgonów). W tym samym okresie odnotowano dodatnie saldo migracji, które dla osób meldujących się na pobyt stały kształtowało się na poziomie: 60 osób – saldo migracji zewnętrznej oraz 80 osób – saldo migracji wewnętrznej. Wewnątrz granic administracyjnych gminy najwięcej nowych zameldowań na pobyt stały odnotowano w największej miejscowości gminy – Jasińcu, w tym: 25 osób zmieniło miejsce zamieszkania w obrębie tej samej miejscowości, po 5 osób przybyło z Warpęs i Kurczowej Wsi, 4 osoby z Gośniewic i po jednej osobie z Koziegłów i Tworek.

W ciągu 2003 roku w gminie Jasieniec zameldowało się 1782 obcokrajowców (deklarowany cel pobytu – turystyka). Ich przyjazdy nasilały się szczególnie w okresie

prac sezonowych w miejscowych gospodarstwach rolnych. Warto zauważyć, że już w drugim kwartale 2004 roku liczba zameldowań cudzoziemców wyniosła 629 osób.

W poniższej tabeli podane są podstawowe informacje dotyczące zmian ludnościowych w gminie Jasieniec w roku 2003:

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba ludności – stan w dniu 31 grudnia	5 390
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-2,05
Saldo migracji zewnętrznej, w tym:	96
Saldo migracji osób meldujących się na pobyt czasowy*	36
Saldo migracji wewnętrznej, w tym:	106
Saldo migracji osób meldujących się na pobyt czasowy*	22
Liczba zawartych małżeństw (zarejestrowanych w ewidencji)	70
Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	50

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

* - ponad 2 miesiące

Rok 2003 pod względem demograficznym w gminie Jasieniec charakteryzowały:

- dodatnie saldo migracji;
- ujemny przyrost naturalny;
- duża liczba czasowych zameldowań cudzoziemców;
- niski wskaźnik gęstości zaludnienia.

II.6.2. Bezrobocie

Dużym problemem społecznym na terenie gminy jest bezrobocie – stopa bezrobocia w 2002 r. w województwie mazowieckim wynosiła 17,4%, zaś na terenie gminy Jasieniec była niższa – 9,6%. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Liczba osób	Stopa bezrobocia
Ogółem	271	9,6%
Mężczyźni:	172	10,8%
z wykształceniem zasadniczym zawodowym	76	10,8%
z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym	58	13,6%
w wieku produkcyjnym	171	11,1%
Kobiety:	99	8,1%
z wykształceniem policealnym i średnim	43	9,3 %
z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym	24	8,5 %
w wieku produkcyjnym	99	8,7%

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Na ogół bezrobotni poszukują pracy przez ok. 13 miesięcy i więcej, przy czym na terenie gminy Jasieniec trudniej jest znaleźć pracę mężczyznom (szczególnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub podstawowym) niż kobietom (najtrudniej jest tym z wykształceniem policealnym i średnim oraz podstawowym), jak wynika z danych GUS.

Aktualnie na terenie gminy 292 osoby zarejestrowane są jako bezrobotne (dane z kwietnia 2004 roku), w tym: 137 kobiet i 155 mężczyzn. W ogólnej liczbie bezrobotnych znajduje się 21 absolwentów oraz czterech inwalidów. Według danych z P.U.P. w Grójcu jedynie 28 osób figurujących w rejestrze bezrobotnych posiada prawo do zasiłku.

Mając na uwadze znaczenie problemu bezrobocia władze samorządowe gminy przystąpiły do projektu „SZANSA – aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych powiatu grójeckiego” (nieodpłatne udostępnienie sali oraz informacja dla bezrobotnych) prowadzonego przez Fundację Idealna Gmina. Osobom biorącym udział w programie oferuje się możliwość odbycia szkoleń zawodowych, uzyskania porad doradcy zawodowego, prawnika i psychologa.

W gminie Jasieniec do programu przystąpiło 12 osób długotrwale bezrobotnych (trzech mężczyzn i dziewięć kobiet).

II.6.3. Oświata i wychowanie

Gmina Jasieniec dysponuje następującymi placówkami dydaktycznymi:

Lp.	Jednostka organizacyjna	Liczba uczniów
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Jasieńcu: Technikum Żywnienia i Agrobiznesu Technikum Mechaniczne Liceum Profilowane (na bazie Z.S.Z.) Zasadnicza Szkoła Zawodowa kier.: operator, mechanik pojazdów rolniczych	191 60 56 51
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Jasieńcu: Liceum Ogólnokształcące Studium Policealne	61 78
3.	Gimnazjum Publiczne w Jasieńcu	225
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jasieńcu (wraz z filiami)	379
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Zbroszy Dużej	76
6.	Publiczne Przedszkole w Jasieńcu	3 oddziały - 73

Źródło: Dane z Urzędu Gminy.

Warto podkreślić, iż Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Jasieńcu zaangażował się w działalność proeuropejską i na rzecz kultywowania regionalnego dziedzictwa kulturowego, a także w rozwój usług dla rolnictwa w ramach warsztatów uczniowskich.

W Jasieńcu działa też Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, do którego należy 12 osób (głównie nauczycieli), i powołany na jego bazie Szkolny Uniwersytet Ludowy, w ramach którego młodzież poznaje kulturę i tradycje ludowe gminy Jasieniec oraz innych regionów Polski (także w czasie letnich sesji wyjazdowych). Cenne byłoby otwarcie działalności TUL-u na potrzeby całej społeczności gminy (szkolenia, imprezy kultywujące tradycje regionu, spotkania).

Dużą rolę w krzewieniu oświaty mają też funkcjonujące na terenie gminy Jasieniec biblioteki.

Aktualna sieć szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego ogólnie zaspokaja rzeczywiste oczekiwania społeczne. Zgodnie z prognozą demograficzną systematycznie zmniejsza się liczba dzieci w wieku szkolnym i niezbędne jest optymalizowanie sieci i struktury placówek oświatowych. Znaczącą potrzebą jest również wybudowanie sali sportowej wraz z boiskami przy Gimnazjum w Jasieńcu oraz kontynuacja prac remontowo-modernizacyjnych bazy oświatowej. Najważniejsze inwestycje ostatnich lat, to wybudowanie Gimnazjum w Jasieńcu oraz wykonanie elewacji budynków PSP w Jasieńcu i w Zbroszy Dużej.

II.6.4. Kultura

Na terenie gminy brak jest placówek typu kino czy teatr – istotną rolę kulturotwórczą pełnią biblioteki szkolne oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Jasieńcu (wraz z filią).

Wyszczególnienie	Liczba czytelników	Liczba woluminów
Gminna Biblioteka w Jasieńcu	798	16 871
Punkt Filialny w Łychowskiej Woli	220	9 411

Źródło: Dane z Urzędu Gminy.

Amatorski zespół muzyczny „Szafir” jako jedyny daje możliwość rozwijania muzycznych pasji mieszkańców gminy. Spośród imprez kulturalnych organizowanych w gminie najbardziej znaną są obchody „Dni Jasieńca” (impreza cykliczna); młodzież ma okazję uczestniczenia w Powiatowym Zlocie Młodych Ekologów oraz Młodzieżowym Rajdzie Pieszym (szlakiem bitew powstania styczniowego).

W tej sytuacji szczególnie istotne jest powołanie gminnego centrum kultury (z kompleksowym zapleczem) z siedzibą w Jasieńcu, które mogłoby chociaż w części zaspokoić potrzeby kulturalne społeczeństwa i stanowić bazę dla rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.

II.6.5. Własność nieruchomości

Struktura własności gruntów

Gmina Jasieniec zajmuje obszar o powierzchni 10 783 ha, z czego większość gruntów stanowi własność prywatną, na której występuje indywidualna gospodarka rolna. Oprócz własności prywatnej występują jeszcze:

- grunty komunalne (w większości zabudowane) – 63 ha
- grunty Skarbu Państwa (należą do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, częściowo zdegradowane, mają być przeznaczone na tereny sportowo-rekreacyjne lub na potrzeby rozwojowe wsi) – 16,97 ha
- grunty Państwowego Funduszu Ziemi (grunty rolne) – 22,1 ha
- grunty kościelne – 17,72 ha

Struktura własności budynków

Na obszarze gminy przeważa zabudowa rozproszona. Tylko niektóre wsie charakteryzują się większym skupieniem zabudowy (wieś gminna Jasieniec oraz Boglewice). Większość zabudowy stanowi zabudowa rolnicza, głównie zagrodowa (mieszkaniowo-produkcyjna), należąca do prywatnych właścicieli. Pozostałe budynki są

własnością spółdzielczą, zakładową i komunalną. Obiekty zabytkowe, w których znajdują się mieszkania komunalne, wymagają zmiany funkcji – są one na ogół w złym stanie technicznym. W związku z tym niezbędna będzie budowa przez gminę budynku mieszkalnego wielorodzinnego na terenie miejscowości Jasieniec.

Budynki mieszkalne – struktura własności

Ogółem na terenie gminy jest 1251 budynków, w tym:

Wyszczególnienie	Ogółem	Właściciele					
		Osoby fizyczne	Spółdzielnie mieszkaniowe	Gmina	Skarb Państwa	Zakłady pracy	Pozostałe podmioty
Budynki mieszkalne	1160	1110	13	14	3	4	16
Budynki mieszkalno-inwentarskie i mieszkalno-gospodarskie	89	88	-	-	-	-	1
Budynki pozostałe	2	-	-	-	-	-	2

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Zabudowa gminy Jasieniec pochodzi głównie z okresu powojennego, szczególnie z lat 1945–1970 (32%), przedwojenna stanowi 13% ogółu zabudowy.

Mieszkania – struktura własności

Struktura własności mieszkań w gminie Jasieniec przedstawia się następująco:

	Ogółem	Zamieszkałe stale	Niezamieszkałe		Przeznaczone do czasowego zamieszkania	
			Przeznaczone do stałego zamieszkania	Przeznaczone do rozbiórki	zamieszkałe czasowo	niezamieszkałe
ogółem	1685	1480	41	40	26	98
stanowiące własność:						
osób fizycznych	1465	1277	29	39	23	97
spółdzielni mieszkaniowych	100	97	1	–	1	1
gminy	79	72	6	–	1	–
Skarbu Państwa	4	3	–	1	–	–
zakładów pracy	30	26	4	–	–	–
pozostałych podmiotów	7	5	1	–	1	–

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań stale zamieszkałych wynosi 79,2 m², co daje 21,7 m² na 1 osobę. Większość mieszkań wybudowano w latach 70-tych i 80-tych

– spośród 1506 mieszkań zamieszkałych obecnie stale i czasowo stanowią one 42,3%. Liczbę mieszkań wybudowanych w poszczególnych okresach obrazuje poniższa tabela:

Okres budowy	Liczba mieszkań	Procent mieszkań zamieszkałych stale i czasowo
Do roku 1945	246	16,4
1945-1970	426	28,3
1971-1988	637	42,3
1989-2002	188	12,5
Będące w budowie i nieustalone	9	0,5

Źródło: Spis Powszechny z 2002 r.

Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Na terenie gminy istnieje 8 zabytkowych obiektów dworsko-parkowych (6 z nich jest własnością prywatną). Są one w stanie ogólnym złym, z wyjątkiem pałacu w Warpęsach, Łychowskiej Woli i dworu w Rytomoczydłach, będących własnością prywatną.

II.6.6. Sport i rekreacja

Zadania gminy obejmują m.in. problemy rozwoju bazy dla potrzeb kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Aktywność fizyczna jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka w każdym okresie życia. Możliwość jej realizacji daje Gminny Klub Sportowy „KRASKA”, w którym działają sekcje piłki nożnej i wędkarska, Klub Sportowy „ISKRA” w Zbroszy Dużej, a także będąca własnością Urzędu Gminy siłownia – finansowana z gminnego funduszu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi. W miejscowości Jasieniec znajdują się dwie sale gimnastyczne (jedna przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, druga przy Szkole Podstawowej w Jasieńcu). Pozostałe szkoły w gminie posiadają boiska szkolne.

Sport i rekreacja fizyczna może skutecznie ograniczać dominację rozrywki o charakterze bierno-konsumpcyjnym oraz wypełnić czas wolny dzieci i młodzieży zgodnie z potrzebami wychowawczymi. Dla poprawy stanu istniejącego w tej dziedzinie gmina zamierza zrealizować następujące zadania:

- wybudowanie sali sportowej z boiskami towarzyszącymi przy Gimnazjum w Jasieńcu,
- organizowanie międzyszkolnych lub międzygminnych zawodów sportowych,
- przygotowanie szlaków rowerowych i pieszych (możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu dla całych rodzin),
- przygotowanie terenów i obiektów rekreacyjnych (teren stawów na rzece Krasce w Jasieńcu), także z myślą o osobach niepełnosprawnych oraz turystach.

II.6.7. Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewnia obecnie Z.O.Z. – Grójec, a docelowo – Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (G.S.P.Z.O.Z.) w Jasieńcu z Ośrodkami Zdrowia w Jasieńcu i Gośniewicach, powołany Uchwałą Rady Gminy Jasieniec Nr XV/78/03 z dnia 15 grudnia 2003 roku (wraz z budynkami i działkami). Zadania G.S.P.Z.O.Z. obejmują świadczenie usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy. Obecnie Ośrodek w Jasieńcu dysponuje usługami lekarza rodzinnego, stomatologa i ginekologa, a w Gośniewicach – lekarza

rodzinnego. W miejscowości Jasieniec znajduje się też prywatny gabinet ginekologiczny i stomatologiczny oraz jedyna na terenie gminy apteka (własność prywatna).

Najczęstsze przypadki chorobowe zarejestrowane przez:

- Ośrodek Zdrowia w Jasieńcu to: cukrzyca, choroby krążenia, nadciśnienie, choroby serca, tarczycy, reumatyzm, astma oskrzelowa, przewlekłe choroby układu trawiennego (8 168 porad w 2003 roku)
- Ośrodek Zdrowia w Gośniewicach – choroby serca, cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, zwyrodnienia kręgosłupa, astma oskrzelowa, alergia (9 315 porad w 2003 roku).

Najczęstsze przyczyny zgonów wśród mieszkańców gminy to: miażdżyca, wylewy, zawały, udary, choroby starcze, a u osób młodszych – marskość wątroby. Na terenie gminy realizowany jest program profilaktyki zdrowotnej, skierowany wyłącznie do dzieci i młodzieży szkolnej, a prowadzony przez pielęgniarki szkolne. Rehabilitacja ludzi chorych lub po wypadkach realizowana jest w szpitalu powiatowym w Grójcu.

Istniejący na terenie gminy system opieki zdrowotnej nie zabezpiecza w pełni potrzeb mieszkańców gminy (jak wynika z ankiet przeprowadzonych wśród społeczeństwa). Niezbędne byłoby rozszerzenie opieki medycznej o usługi lekarzy specjalistów oraz możliwość przeprowadzenia w gminie chociaż podstawowych badań analitycznych i specjalistycznych.

II.6.8. Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Nad przestrzeganiem porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli w gminie Jasieniec czuwa Posterunek Policji w Jasieńcu, który zatrudnia 4 funkcjonariuszy dysponujących jednym radiowozem. Dla poprawienia stanu bezpieczeństwa w gminie niezbędne jest uzupełnienie obsady o dwóch policjantów. Posterunek czynny jest przez całą dobę (służba rotacyjna funkcjonariuszy). Do podstawowych zadań Policji należy:

- ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, bezpieczeństwa i porządku publicznego (we współpracy z agencjami ochrony mienia, szkołami, jednostkami wojskowymi w rejonach zagrożenia),
- prewencja przestępstw i zjawisk kryminogennych,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń.

Gmina Jasieniec to spokojna gmina, w której najczęściej interwencji zdarza się w miesiącach letnich, kiedy do gminy przyjeżdżają pracownicy sezonowi. Statystyki wykazują następujące dane:

- w okresie od 25.05.2003 do 31.12.2003 miało miejsce 48 interwencji, 101 dochodzeń, 22 osoby zatrzymano;
- w okresie od 1.1.2004 do 13.05.2004 – 26 interwencji, 41 dochodzeń, 10 osób zatrzymano.

Kategorią przestępstw mającą zdecydowany wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy są przestępstwa przeciwko mieniu. Jednakże najczęstszą przyczyną interwencji policyjnych są awantury rodzinne i międzysąsiedzkie.

W ramach działań prewencyjnych odbyły się 3 kontrole z wykorzystaniem psa do wykrywania narkotyków, prowadzona była akcja „Odblaski”, wdrażany jest program „Bezpieczna Gmina”.

Straż Pożarna

Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Jasieniec realizują jednostki O.S.P. w miejscowościach: Jasieniec, Boglewice, Gośniewice, Zbrosza Duża,

Łychów, Ryszki i Osiny. Zgodnie z decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1997 roku jednostka w Jasieńcu została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, który odpowiada za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Do podstawowych zadań jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej należą:

- prowadzenie działań ratowniczych, zapobieganie pożarom, klęskom żywiołowym oraz działania prewencyjne,
- informowanie o zagrożeniach,
- działania na rzecz członków O.S.P. i mieszkańców gminy (propagowanie kultury fizycznej, sportu, kultury, oświaty i rozrywki – współpraca ze szkołami, praca z młodzieżą ze środowisk zagrożonych marginalizacją społeczną).

Najczęstsze przyczyny interwencji straży pożarnej to pożary nieużytków (łąki, rowy, itp.) oraz budynków gospodarczych.

Szkoły gminne postulują zacieśnienie współpracy z O.S.P. w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ewakuacji w sytuacjach zagrożenia. Z uwagi na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców niezbędne jest doposażenie w sprzęt gaśniczy poszczególnych jednostek O.S.P.

II.6.9. Pomoc społeczna

Gmina Jasieniec przeznacza na pomoc społeczną ok. 3% budżetu, co wydaje się jednak niewystarczające z uwagi na potrzeby mieszkańców potrzebujących wsparcia.

Na terenie gminy działa:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który obejmuje opieką:

- stale – 43 osoby,
- okresowo – 52 osoby.

Z powodu braku środków pomocy odmówiono 31 osobom. G.O.P.S. jest jednostką administracji samorządowej skupiającą w swoich rękach wszelkie zadania z zakresu pomocy społecznej występujące w gminie. W ramach zadań własnych gmina przyznaje:

- zasiłki celowe,
- pomoc rzeczową dla rodzin osób z problemem alkoholowym czy niezaradnych życiowo,
- pomoc w naturze na ekonomiczne usamodzielnienie się,
- świadczy usługi opiekuńcze w domu chorego.

Realizując zadania zlecone gmina przyznaje i wypłaca zasiłki stałe (6 osób) i okresowe (30 osób), a od 1 maja 2004 r. realizuje także zadania wynikające z ustawy z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W poniższej tabeli przedstawiono rzeczywistą liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną oraz powody jej przyznania:

Wyszczególnienie		Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
Świadczenia przyznane w ramach zadań:	zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania		318	186	840
	zleconych	bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	92	38	348
	własnych		257	137	641
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem			51	163	
Powody przyznania pomocy	Bezrobocie			48	218
	Długotrwała choroba			24	86
	Ubóstwo			22	112
	Potrzeba ochrony macierzyństwa			21	108
	Niepełnosprawność			12	188
	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego			84	403
	w tym: rodziny niepełne			26	88
	rodziny wielodzietne			27	186
	Alkoholizm			6	24

Źródło: Dane z Urzędu Gminy.

Grupy społeczne wymagające wsparcia to głównie:

- bezrobotni (271 osób),
- niepełnosprawni, w tym niepełnosprawni biologicznie (571 osób),
- rodziny wielodzietne (powyżej 4 dzieci – 41 rodzin),
- rodziny niepełne, w tym matki z dziećmi (116 rodzin),
- rodziny alkoholików.

G.O.P.S. udziela pomocy bieżącej na najpilniejsze potrzeby. Polega ona m.in. na wydawaniu darmowych posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach, wypłacaniu zasiłków macierzyńskich, pielęgnacyjnych oraz rodzinnych.

G.O.P.S. prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych. Prowadzenie świetlicy należy do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym. Do świetlicy uczęszcza ok. 40 dzieci. Opiekę nad nimi sprawuje jeden wychowawca przez 6 godzin dziennie.

III. Działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Jasieniec

III.1. Priorytety, cele i działania

Wszelkie działania dotyczące rozwoju gminy Jasieniec wynikają z misji gminy zawartej w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec”, której **celem nadrzędnym jest:**

- dalszy rozwój wysoko wyspecjalizowanego sadownictwa,
- stworzenie korzystnych warunków umożliwiających rozwój gospodarczy gminy wraz z rozwojem wysokiego poziomu kultury, oświaty, bezpieczeństwa i czystości środowiska oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu.

W powyższy cel wpisuje się pięć równorzędnych priorytetów, którym podporządkowano cele i działania:

Priorytet I: Sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy w gospodarce i rolnictwie.

Cel 1. Stwarzanie warunków umożliwiających trwały, zrównoważony lokalny rozwój gospodarczy oraz wysoką konkurencyjność.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Preferencje dla małych i średnich przedsiębiorstw – usługi dla rolnictwa.
2. Intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego (wyznaczenie kierunków rozwoju budownictwa mieszkaniowego, budowa wielorodzinnego budynku komunalnego).

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Zagospodarowanie wyrobisk po kopalinach (rekultywacja – zalesianie).
2. Komasaacja małych gospodarstw rolnych (renty dla rolników zrzekających się gospodarstw).
3. Popularyzacja oraz wdrażanie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.
4. Zalesianie gruntów nieefektywnych rolniczo.
5. Produkcja rolna proekologiczna.

Cel 2. Wsparcie dla rozwoju grup producenckich.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Powstanie gminnego punktu doradztwa gospodarczego.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Nawiązanie współpracy z podobnymi gminami w kraju i za granicą.

Cel 3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy – poszukiwanie inwestora strategicznego zewnętrznego.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Przygotowanie miejscowych planów zagospodarowania terenów pod inwestycje (Jasieniec – za cmentarzem oraz na północ od Kurczowej Wsi – przy granicy gminy).

Działanie średniookresowe 2004-2013:

1. Utworzenie stref rozwoju przemysłu rolniczego (zagospodarowanie terenów po szkołach filialnych oraz przygotowanie terenu wraz z infrastrukturą pod działalność gospodarczą).
2. Przeniesienie targowiska na tereny lepiej zagospodarowane.

3. Opracowanie programu promocji gminy (folder inwestycyjny, reklama).

Cel 4. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Preferencje dla małych i średnich przedsiębiorstw – usługi dla rolnictwa.
2. Powstanie gminnego punktu pośrednictwa pracy (praca – zatrudnienie - szkolenia)

Działanie średniookresowe 2004-2013:

1. Wytyczenie kierunków rozwoju drobnej przedsiębiorczości.
2. Poszukiwanie i pozyskiwanie funduszy z pozabudżetowych źródeł na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, szczególnie o profilu rolniczym.

Cel 5. Rozwój sadownictwa i produkcji roślinnej.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Rozwój skupu, przechowania i przetwórstwa owoców.

Działanie średniookresowe 2004-2013:

1. Znalezienie nowych rynków zbytu na produkty rolne.
2. Intensyfikacja nowych kierunków upraw (truskawki, wiśnie, zioła, itp.).

Priorytet II: Osiągnięcie wysokiego stopnia infrastruktury technicznej.

Cel 1. Poprawa jakości infrastruktury gminnej.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
2. Przygotowanie infrastruktury pod tereny inwestycyjne.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Zagospodarowanie i utrzymanie w należytym stanie gminnych budynków i budowli.
2. Kontynuacja rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (wraz z kanalizacją teletechniczną).
3. Rozbudowa budynków ośrodka zdrowia.
4. Rozbudowa instalacji gazowej.
5. Wprowadzenie systemu informacji o istniejących możliwościach wsparcia finansowego w ramach funduszy unijnych.
6. Poprawa estetyki i funkcjonalności gminy.

Cel 2. Poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa drogowego.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie gminy.
2. Poprawa jakości oświetlenia dróg.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Budowa i remonty dróg.
2. Urządzanie głównych ulic wiejskich na terenie wsi usługowych (przejścia dla pieszych, chodniki, parkingi, oświetlenie).
3. Urządzanie ulic i dróg dojazdowych w Jasieńcu (m.in. al. Pałacowa, droga dojazdowa do oczyszczalni ścieków oraz ciągi piesze wzdłuż ulicy Olszańskiej do cmentarza).
4. Budowa parkingów wiejskich i leśnych.

Cel 3. Ochrona środowiska naturalnego.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
2. Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami.

3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
4. Nasadzenie drzew i krzewów wzdłuż dróg gminnych- monitoring klimatu akustycznego.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Budowa nowych oczyszczalni ścieków.
2. Wdrożenie programu ochrony wód w zlewiskach Jeziorki i Pilicy.
3. Wdrożenie programu poprawy jakości powietrza.
4. Wdrożenie programu ochrony środowiska.

Priorytet III: Podnoszenie jakości kształcenia i stanu wiedzy mieszkańców.

Cel 1. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
2. Rozwijanie i podnoszenie poziomu technicznej bazy edukacyjno-oświatowej.
3. Zapewnienie szkołom i placówkom kulturalnym dostępu do Internetu.
4. Intensyfikacja nauki języków obcych.
5. Rozwijanie kółek zainteresowań, szkolnych klubów sportowych, organizacji młodzieżowych i wolontariatu w szkołach.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Wyrównywanie szans młodzieży z terenów wiejskich poprzez zwiększenie dostępu do Internetu.
2. Planowe i systematyczne doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne, pracownie komputerowe z dostępem do Internetu.
3. Wymiana młodzieży krajowa i zagraniczna.
4. Zorganizowanie stałej współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi wszystkich szczebli oraz placówkami specjalistycznymi w celu zapewnienia uczniom wsparcia w planowaniu przyszłości i satysfakcjonującego wyboru dalszej edukacji.
5. Racjonalizacja małych szkół.
6. Wprowadzenie systemu stypendialnego oraz nagród Wójta Gminy jako promocję dla uczniów szczególnie wyróżniających się w działalności szkolnej lub społecznej.

Cel 2. Integracja społeczeństwa gminy.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Poprawa bezpieczeństwa ludności.
2. Powstanie gminnego ośrodka kultury.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Zainicjowanie tradycji organizowania cyklicznych imprez integrujących społeczność (proekologicznych, kulturalnych, sportowych).
2. Utworzenie prężnie działających sekcji zainteresowań w gminnym ośrodku kultury (informatyka, muzyka, taniec, rękodzieło, turystyka, kulturystyka).
3. Zapewnienie szkołom boisk sportowych i sal gimnastycznych.

Cel 3. Ochrona i kultywowanie dziedzictwa regionu.

Działanie krótkookresowe 2004-2006:

1. Propagowanie wiedzy o lokalnym dziedzictwie kulturowym.
2. Rozszerzenie działalności Uniwersytetu Ludowego na rzecz społeczności gminy.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Wspieranie i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego.
2. Wspieranie renowacji obiektów zabytkowych.

Cel 4. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Szkolenia z dziedziny ochrony środowiska.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Utworzenie wakacyjnego programu edukacji pozaszkolnej.
2. Rozwój i dostosowanie do bieżących potrzeb kierunków kształcenia w Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Priorytet IV: Rozwój różnorodnych form turystyki i rekreacji.

Cel 1. Promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i turystycznych gminy.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Utworzenie szlaku turystycznego „Dworskim szlakiem po gminie Jasieniec” (wraz z tablicami informacyjnymi przy obiektach).
2. Reklamowanie atrakcyjności turystycznej gminy poprzez ustawienie tablic informacyjnych przy drogach głównych.
3. Powołanie gminnego punktu informacji turystycznej.
4. Opracowanie i wydanie przewodnika po najciekawszych miejscach gminy.
5. Poprawa wizerunku i estetyki gminy.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Ustanowienie obszarów ochrony przyrody i krajobrazu.
2. Promowanie walorów turystycznych gminy w dużych miastach i w mediach.

Cel 2. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Wytyczenie szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i dydaktycznych.
2. Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania pod tereny rekreacyjne w Woli Łychowskiej (w oparciu o gminny program ochrony środowiska).

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Budowa sali sportowej przy gimnazjum w Jasieńcu oraz brakujących boisk przy szkołach.
2. Budowa bazy hotelowej, turystycznej i rekreacyjnej (np. pole namiotowe w Osinach lub w Jasieńcu).
3. Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wokół stawów w Jasieńcu.
4. Budowa parkingów leśnych (Rytomoczydła, przy stawach w Jasieńcu itd.).
5. Adaptacja pomieszczeń w budynku O.S.P. w Boglewicach na miejsca noclegowe dla turystów.

Cel 3. Promowanie sportu i rekreacji oraz zdrowego trybu życia.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców gminy przez kluby sportowe i gminny ośrodek kultury.
2. Rozwój turystyki wędkarskiej.
3. Zainicjowanie systemu międzygminnych rozgrywek sportowych i festynów.
4. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu.
5. Zorganizowanie cyklicznych Dni Jabłka i promowanie zdrowego żywienia.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Organizowanie cyklicznych, masowych imprez sportowych i turystycznych.

2. Opracowanie programu zachęcającego do rodzinnego uprawiania sportu (rozgrywki, rajdy rowerowe i piesze, edukacja prozdrowotna).

Cel 4. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Przygotowanie programu zachęt dla tworzenia gospodarstw agroturystycznych (nowe miejsca pracy, rozszerzenie oferty dla turystów).

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych (w okolicach Orzechowa, Boglewic i innych).
2. Doradztwo prawne i ekonomiczne dla chcących rozpocząć działalność agroturystyczną.

Priorytet V: Poprawa bezpieczeństwa socjalnego i publicznego społeczeństwa.

Cel 1. Wzrost poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców (szkolenia, kursy językowe, dostosowanie programów do potrzeb regionalnego rynku pracy).
2. Dalszy rozwój bazy oświatowej (m.in. budowa sali sportowej wraz z boiskami przy Gimnazjum w Jasieńcu).

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Dostosowanie programu kształcenia do zmian społeczno-gospodarczych kraju.
2. Wymiana krajowa i międzynarodowa młodzieży.
3. Nawiązanie międzynarodowych kontaktów w celu wymiany doświadczeń sadowniczych.

Cel 2. Zapobieganie bezrobociu.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Powołanie gminnego ośrodka pośrednictwa pracy we współpracy z P.U.P. w Grójcu.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Nawiązanie współpracy krajowej i zagranicznej między gminami i organizacjami rolników w celu rozszerzenia możliwości zatrudnienia (także poza rolnictwem).

Cel 3. Pobudzenie aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców gminy.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Rozszerzenie działalności Uniwersytetu Ludowego na rzecz społeczności lokalnej.
2. Powołanie gminnego centrum kultury z kompleksowym zapleczem.
3. Poprawa estetyki gminy przy współudziale mieszkańców.

Działania średniookresowe 2004-2013:

1. Powstanie gminnego punktu doradztwa gospodarczego (zróżnicowanie kierunków działalności gospodarczej, bezpieczeństwo pracy, szkolenia, sposoby wykorzystywania funduszy pomocowych).
2. Organizowanie masowych imprez o charakterze rekreacyjno-kulturalnym integrujących społeczność lokalną.

Cel 4. Zapewnienie wysokiego standardu socjalno-bytowego i świadczeń zdrowotnych.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Modernizacja placówek medycznych.

2. Wdrożenie programu poprawiającego bezpieczeństwo w gminie „Bezpieczna gmina” (Policja, O.S.P., Urząd Gminy).

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Stwarzanie warunków do trwałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego gminy (rozbudowa sektora usług, budownictwa mieszkaniowego, infrastruktury technicznej).
2. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej w celu poprawy jakości życia mieszkańców.
3. Zapewnienie pełnego zakresu leczenia stacjonarnego (dostęp do specjalistów, badań laboratoryjnych, opieki szpitalnej, rehabilitacyjnej, itp.).

Cel 5. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów społecznych.

Działania krótkookresowe 2004-2006:

1. Organizowanie cyklicznych imprez sportowych dla młodzieży na terenach rekreacyjnych w Jasięcu.
2. Cykliczne, profilowane zajęcia plastyczne, muzyczne i inne na terenie centrum kultury przy Urzędzie Gminy.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Wspieranie organizacji społecznych prowadzących działalność opiekuńczo-wychowawczą i pedagogiczną wśród dzieci i młodzieży.

Cel 6. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i czystości środowiska.

Działania średniokresowe 2004-2013:

1. Rewaloryzacja obiektów dziedzictwa kulturowego (obiekty sakralne, pałace i dwory).
2. Wdrażanie gminnego Programu Ochrony Środowiska.
3. Wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych regionu (wystawy, spotkania, tablice informacyjne, folder turystyczno-informacyjny).
4. Nawiązanie współpracy z Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w Grójcu (szkolenia, udział w programach środowiskowych, akcje informacyjne).

III.2. Planowane działania w świetle nowej perspektywy finansowej.

Począwszy od 1 stycznia 2007 r. w UE rozpoczął się nowy okres programowania. Zadania rozpoczęte przed tą datą zgodnie z zasadą N+2, obowiązującą w okresie programowania 2004-2006, mogą być rozliczane do 2008 r. Jednak nie ma już możliwości występowanie o współfinansowanie projektów ze środków ZPORR. W nowym okresie programowania UE głównym instrumentem służącym realizacji celów zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, przy wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007–2013. Wynika to z Narodowej Strategii Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia), strategicznego dokumentu określającego priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–13.

W ramach RPO WM 2007-2013 wyróżniono następujące priorytety:

<i>Priorytet</i>	<i>Przedsięwzięcia realizowane w ramach priorytetu</i>
<p>Priorytet I. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego</i> - <i>Budowa sieci współpracy nauka-gospodarka</i> - <i>Wspieranie sektora MSP</i> - <i>Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania (fundusze regionalne pożyczkowe, poręczeniowe)</i> - <i>Kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą</i> - <i>Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu</i> - <i>Promocja gospodarcza</i>
<p>Priorytet II. e - Rozwój Województwa Mazowieckiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>budowa lub rozbudowa szkieletowych lokalnych i regionalnych sieci szerokopasmowych łączonych z siecią szerokopasmową na poziomie centralnym</i> - <i>budowa i wdrażania platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie regionalnym i lokalnym</i> - <i>tworzenia Publicznych Punktów Dostępu do Internetu, elektronicznych usług dla ludności, w tym w administracji samorządowej (np. elektroniczny obieg dokumentów),</i> - <i>tworzenie systemów informacji elektronicznej na poziomie regionalnym i lokalnym.</i> - <i>budowa, przebudowa lub wyposażenie centrów zarządzania sieciami regionalnymi lub lokalnymi</i> - <i>budowa, rozbudowa lokalnych lub regionalnych bezpiecznych systemów transmisji danych.</i>
<p>Priorytet III. Regionalny system transportowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Infrastruktura drogowa (budowa nowych połączeń drogowych oraz na przebudowie, rozbudowie i modernizacji istniejących dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja węzłów, skrzyżowań, obiektów mostowych, wiaduktów, estakad i tuneli w ciągach tych dróg oraz budowa infrastruktury towarzyszącej m. in. w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony środowiska, turystyki lub przyczyniającej się do realizacji polityki horyzontalnej w zakresie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego)</i> - <i>Transport publiczny (projekty polegające na zakupie nowego, używanego oraz modernizacji istniejącego taboru dla przewozów o</i>

	<p><i>charakterze regionalnym a także tworzenia zintegrowanego systemu regionalnego transportu publicznego mającego na celu m.in. poprawę jakości obsługi podróżnych, monitoring bezpieczeństwa, koordynację i synchronizację rozkładów jazdy)</i></p> <p><i>- Lotniska regionalne</i></p>
<p>Priorytet IV. Inwestycje w ochronę środowiska</p>	<p><i>- działania inwestycyjne w infrastrukturę w zakresie wodociągów i kanalizacji, ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami</i></p> <p><i>- inwestycje w technologie wykorzystujące energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych i kogeneracyjnych o wysokiej sprawności, służące ograniczeniu nadmiernego zużycia paliw, dotyczące rozbudowy i modernizacji infrastruktury energetycznej, sieci ciepłowniczych, a także umożliwiające przyłączanie OZE do sieci elektroenergetycznej</i></p> <p><i>- tworzenie spójnych, regionalnych systemów monitoringu środowiska oraz prognozowania, ostrzegania, reagowania i likwidacji skutków zagrożeń, zarówno naturalnych, jak i technologicznych oraz inwestycje w tym zakresie</i></p> <p><i>- projekty w zakresie zachowania i ochrony istniejących zasobów dziedzictwa naturalnego na terenach parków narodowych, obszarów Natura 2000 i leśnych kompleksów promocyjnych.</i></p>
<p>Priorytet V. Wzmocnienie roli miast w rozwoju regionu</p>	<p><i>-Poprawa stanu systemów komunikacji publicznej w miastach</i></p> <p><i>-Odnowa obszarów zdegradowanych i zagrożonych marginalizacją</i></p> <p><i>-Wzrost atrakcyjności miast poprzez rozwój kultury, turystyki i rekreacji</i></p>

<p>Priorytet VI. Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zlokalizowane poza terenami miast dotyczące rewitalizacji, konserwacji, renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, w tym obiektów sakralnych, zespołów fortyfikacyjnych, budowli i zespołów obronnych oraz zabytkowych obiektów przemysłowych - zabezpieczenie zabytków przed zniszczeniem lub kradzieżą oraz konserwacja publicznych zbiorów zabytków ruchomych, - w miejscowościach o znaczeniu symbolicznym dla kultury można realizować projekty z zakresu budowy, rozbudowy, rekonstrukcji i adaptacji obiektów, ich otoczenia oraz infrastruktury, - digitalizacji zbiorów muzealnych i zasobów bibliotek, - budowa, rozbudowa i modernizacja publicznej infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywnego udziału miejscowej społeczności w kulturze - projekty dotyczące rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w dziedzinie kultury oraz projekty dotyczące opracowania i utworzenia systemów informacji kulturalnej, w tym interaktywnej sieci informacji internetowej - budowa, rozbudowa, modernizacja oraz adaptacja obiektów i infrastruktury na cele turystyczne, sportowe i rekreacyjne. Wskazana jest realizacja projektów sieciowych tworzących spójny produkt turystyczny - projekty dotyczące szlaków turystyczno-kulturowych, - rozwój systemów i centrów informacji turystycznej, organizacja wydarzeń turystycznych i imprez promocyjnych - przygotowaniu i realizacji programów rozwoju i promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych - przedsięwzięcia dotyczące opracowania i utworzenia systemów informacji turystycznej, w tym interaktywnej sieci informacji internetowej
<p>Priorytet VII. Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego</p>	<p>- <i>podniesienie standardów ochrony zdrowia i życia oraz upowszechnienie leczenia, także specjalistycznego (modernizacji placówek oraz wyposażenia ich w odpowiedni sprzęt, zarówno medyczny, jak i informatyczny oraz</i></p>

	<p><i>transportowy – szczebel regionalny)</i></p> <p><i>- poprawa jakości infrastruktury służącej opiece społecznej (poprawę jakości wyposażenia i modernizacji ośrodków opieki społecznej)</i></p> <p><i>- poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażanie infrastruktury edukacyjnej i towarzyszącej w tym: przedszkoli, szkół, uczelni, sal dydaktycznych, przyszkolnych obiektów sportowych, bibliotek, campusów, internatów, laboratoriów, oraz zaplecza socjalno-bytowego w tych miejscach)</i></p>
Priorytet VIII. Pomoc techniczna	<p>- działania dotyczące procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli, zapewnienia ciągłości programowania, a także wyboru i oceny projektów polegające na zapewnieniu odpowiedniej organizacji prac, podnoszeniu kwalifikacji kadry oraz wyposażenia technicznego”</p>

III.3. Hierarchia zadań przyjętych do realizacji

Przy ustalaniu hierarchii wzięto pod uwagę nie tylko ważność realizacji zadań dla rozwoju gminy, ale również konieczność kontynuacji niektórych rozpoczętych już przedsięwzięć oraz realną możliwość realizacji nowych zadań inwestycyjnych. Przyjęta hierarchia zadań współfinansowanych z budżetu gminy oraz ze środków Unii Europejskiej zamieszczona jest w punkcie IV.1. „Finansowanie planowanych zadań w okresie 2004-2013”. Poniższe zestawienie prezentuje najważniejsze z nich:

1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie Jasieniec wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków.
2. Rozbudowa sieci wodociągowej w gminie Jasieniec.
3. Rozbudowa układu dróg w gminie Jasieniec:
  - 1) budowa drogi w Jasińcu – ul. Słoneczna i Osiedlowa
  - 2) budowa drogi Miedzechów – Przyłom (II etap)
  - 3) budowa drogi Osiny – Ignaców (II etap)
  - 4) budowa drogi Kozięgłowy – Zbrosza Duża (I etap)
  - 5) budowa drogi Jasieniec – Czachów (I etap)
  - 6) budowa drogi Boglewice – Tworki (I etap)
  - 7) odnowa nawierzchni drogi Zbrosza Duża – Pelinów
  - 8) odnowa nawierzchni drogi od szosy Wareckiej do Turowic
  - 9) budowa drogi Nowy Miedzechów – Ryszki
  - 10) budowa drogi przez wieś Marynin
  - 11) budowa drogi Kozięgłowy – Orzechowo
  - 12) budowa drogi Czachów – Warpęsy (równoległa do ul. Wareckiej)
  - 13) budowa drogi Czachów – Kociszew
  - 14) budowa drogi od szosy Miedzechów – Warka w kierunku Przyłomu (przy posesji

15) P. Sosińskiego)

16) budowa drogi Gośniewice –Szymanów – Zbrosza Duża

17) odnowa nawierzchni na drodze we wsi Trzcianka

18) odnowa nawierzchni na drodze Warpęsy – Czachów

19) budowa drogi Boglewice – Gośniewice

20) budowa drogi Przydróżek (II etap)

21) budowa drogi Boglewice – Ryszki.”

4. Infrastruktura społeczna:

- budynek wielofunkcyjny (Gminne Centrum Kultury)
- budowa sali sportowej przy gimnazjum w Jasieńcu
- przebudowa i wyposażenie ośrodków zdrowia (w Jasieńcu i w Gośniewicach)

5. Przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Niedostateczny stopień rozwoju infrastruktury w gminie nie tylko obniża standard życia mieszkańców, lecz także decyduje o słabej atrakcyjności tego obszaru dla inwestorów. Pozyskanie środków unijnych pozwoli przyspieszyć realizację szeregu zadań znajdujących się w planach inwestycyjnych gminy.

IV. Plan finansowy realizacji zadań

W planowaniu finansowym uwzględniono w okresie 2004-2013 wszystkie zadania ujęte w „Strategii rozwoju...” według poszczególnych priorytetów i hierarchii zadań.

IV.1. Finansowanie planowanych zadań w latach 2004-2013

Priorytet I: Sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy w gospodarce i rolnictwie.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (w latach)	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	Uwagi
1	Plan Zagospodarowania Jasieńca	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt opracowania ok. 58 tys. PLN
2	Termoizolacja i modernizacja budynku PSP w Jasieńcu	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOSiGW	Koszt inwest. ok. 200 tys. PLN
3	Przyłom IV - domeliorowanie - koordynacja	2004-2005	WZMiUW	Budżet państwa	Koszt inwestycji ok.. 250 tys. PLN
4.	Komputery i oprogramowanie dla UG Jasieniec	2004-2007	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt realizacji ok. 80 tys. PLN
5	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów pod zalesianie	2004-2011	UG Jasieniec		Brak dodatkowych kosztów
6	Zalesienie gruntów komunalnych przeznaczonych do zalesienia	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	Przybliżony koszt inwest. 20 tys. PLN
7	Utrzymanie urządzeń melioracyjnych - koordynacja	2004-2011	Właściciele gruntów / spółki wodne	Właściciele gruntów, spółki wodne, budżet wojewody, starostwa i gminy, PFOŚ, GFOŚ	Koszt inwestycji ok. 1800 tys. PLN
8	Kontrola gromadzenia i odbioru ścieków w indywidualnych instalacjach	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, NFOŚiGW	

9	Uwzględnienie wymogu ochrony kopaliny w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - koordynacja	2004-2011	UG Jasieniec		Brak dodatkowych kosztów
10	Wsparcie inwentaryzacji miejsc „swobodnej” eksploatacji kruszyw mineralnych zwyczajowo wydobywanych dla potrzeb lokalnych oraz innych wyrobisk poeksploatacyjnych - koordynacja	2007-2013	UG Jasieniec		Brak dodatkowych kosztów
11	Upowszechnienie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	2004-2013	ODR		Brak dodatkowych kosztów
12	Budowa ciągów pieszych wzdłuż ul. Olszańskiej do cmentarza	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
13	Zbilansowanie poboru wód podziemnych na terenie powiatu grójeckiego - koordynacja	2005-2006	RZGW	NFOŚiGW, budżet państwa	
14	Przyłom V -melioracje szczegółowe -koordynacja	2008	WZMiUW	Budżet państwa	Koszt inwestycji ok.. 500 tys. PLN
15	Zalesienie gruntów prywatnych przeznaczonych do zalesienia	2005-2011	Starostwo Powiatowe / właściciele gruntów	WFOŚ, Nadleśnictwa, budżet państwa	Przybliżony koszt inwest 141 tys. PLN
16	Opracowanie Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	2005-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt opracowania ok. 15 tys. PLN
17	Regulacja i modernizacja rzeki Kraski - koordynacja	2006-2008	WZMiUW	Budżet państwa	Koszt inwestycji ok. 1260 tys. PLN
18	Powstanie gminnego centrum doradztwa gospodarczego	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE – RPO WM P.I	
19	Sukcesywna rekultywacja wyrobisk leżących na gruntach będących własnością komunalną – 1,12 ha w Miedzechowie	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy	

20	Sukcesywna rekultywacja wyrobisk leżących na gruntach będących własnością komunalną – 0,3 ha w Jasięcu	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy	
21	Przygotowanie miejscowych planów zagospodarowania terenów pod inwestycje (Jasieniec lub okolice Kurczowej Wsi)	2006-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE	
22	Opracowanie folderu inwestycyjnego dla gminy	2006-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	
23	Opracowanie programu ochrony retencjonowania wód powierzchniowych i nawadniania sadów - koordynacja	2008-2011	RZGW	Budżet państwa, starostwa, gminy, Związek Sądowników i WFOŚ	Przybliżony koszt 20 tys. PLN
24	Opracowanie uproszczonych planów urządzania dla lasów prywatnych -koordynacja	2008-2011	Starostwo Powiatowe	Budżet starostwa	Przybliżony koszt 7 tys. PLN
25	Termoizolacja i modernizacja kotłowni budynków ZS Ponadgimnazjalnych - administrowanych przez Starostwo Powiatowe	2008-2011	Starostwo Powiatowe	WFOŚiGW, budżet starostwa, budżet wojewody	Koszt inwest. ok. 600 tys. PLN
26	Elektroniczne usługi dla ludności, w tym w administracji samorządowej – elektroniczny obieg dokumentów	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE – RPO WM P.II, MF EOG i NMF	
27	Zagospodarowanie (od nowa) centrum wsi Jasieniec	2007-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE (PROW kod 322)	
28	Modernizacja procesu zarządzania w UG w Jasięcu poprzez opracowanie i wdrożenie usprawnień na poziomie funkcjonowania całej organizacji – ISO 9001:2000	2007-2015	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE (PO Kapitał ludzki P.V)	

Priorytet II: Osiągnięcie wysokiego stopnia infrastruktury technicznej

l.p.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (w latach)	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	Uwagi
1	Budowa wodociągu Gniejewice	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ	Koszt inwestycji ok. 120 tys. PLN
2	Oświetlenie uliczne na ul. Wareckiej, Olszany	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	Koszt inwest. ok. 50 000 PLN
3	Budowa ul. Słonecznej i Osiedlowej	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	Koszt inwest. ok. 99 000 PLN
4	Budowa budynku wielofunkcyjnego	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE	Koszt inwest. ok. 90 000 PLN
5	Budowa drogi przez wieś Gołębiów na długości 1800 m	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
6	Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Jasieniec: Czachów, Jasieniec, i Wola Boglewska	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE (RPO WM P.IV)	Koszt inwestycji ok. 1181 tys. PLN
7	Odnowa nawierzchni drogi Tworki- Justynówka - Łychów na długości 2300m.	2004-2005	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
8	Budowa drogi Koziegłowy - Leżne o długości 1500 m	2004-2005	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
9	Budowa drogi Jasieniec - Czachów (ul. Grójecka i przez wieś Czachów) o długości 2500 m	2004-2005	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
10	Nasadzenie drzew i krzewów wzdłuż ulic - koordynacja	2004-2005	Zarządca drogi, UG Jasieniec		
11	Poprawa oświetlenia dróg wiejskich	2004-2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	

12	Droga w Ignacowie - budowa na długości 900 m i odnowa nawierzchni z remontem na długości 2700 m	2004-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
13	Nasadzenie drzew i krzewów wzdłuż dróg gminnych	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE	W ramach modernizacji istniejących lub budowy nowych dróg
14	Monitoring klimatu akustycznego- koordynacja	2004-2011	WIOŚ		
15	Likwidacja dzikich wysypisk	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy GFOŚ, środki UE	Koszt inwest. ok. 25 000 PLN
16	Budowa Al. Pałacowej (kościół – pałac)	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	Koszt inwest. ok. 85 000 PLN
17	Budowa ciągów pieszych wzdłuż ul. Olszańskiej do cmentarza	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
18	Budowa parkingów wiejskich i leśnych (Jasieniec przy stawach, Osiny, Boglewice i inne)	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	
19	Rozbudowa oczyszczalni we wsi Jasieniec, Gm. Jasieniec	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE (RPO WM P.IV)	Koszt inwestycji ok.500 tys. PLN
20	Budowa sieci wodociągowej w gminie Jasieniec: Czachów, Kurczowa Wieś, Olszany, Wola Bolewska, Miedzechów, Nowy Miedzechów, Stefanków	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE (RPO WM P.IV)	
23	Droga przez wieś Stefanków - odnowa nawierzchni na długości 800 m	2005-2006	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
24	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w Koziegłowach	2005-2006 i 2008-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 1500 tys. PLN
25	Budowa drogi Boglewice– Tworki na długości 1800 m	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (RPO WM P.III)	

26	Odnowa nawierzchni drogi Zbrosza Duża – Pelinów na długości 1150 m	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (RPO WM P.III)	
27	Odnowa nawierzchni drogi od szosy Wareckiej do Turowic na długości 1800 m	2005-2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
28	Remont drogi Łychów - Wierzchowina (wraz z nawierzchnią) na długości 2500 m	2005-2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (ZPORR dz.3.1)	
29	Remont drogi Miedzechów - Przyłom (od drogi powiatowej w Nowym Miedzechowie do końca gminy), w tym podbudowa na długości 700 m i nawierzchnia na całej długości tj. 2800 m	2005-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
30	Budowa drogi Nowy Miedzechów – Ryszki – Boglewice na długości 4000 m	2005-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
31	Budowa drogi przez Wieś Marynin na długości 1600 m	2005-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
32	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2005-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 3000 tys. PLN
33	Budowa sanitarnej sieci kanalizacyjnej w Jasieńcu, przy ul. Czerskiej	2006	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE (ZPORR dz.3.1)	Koszt inwestycji ok. 150 tys. PLN
35	Opracowanie programu ochrony wód w zlewniach Jeziorki i Pilicy – koordynacja	2006-2007	RZGW	Budżet państwa, NFOŚiGW	
38	Przygotowanie infrastruktury terenów pod inwestycje (Jasieniec lub okolice Kurczowej Wsi)	2006-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE	
39	Budowa wodociągu Wola Boglewska- Ryszki- Rytomoczydła	2007	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 280 tys. PLN

40	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w Zbroszy Dużej	2007-2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 1500 tys. PLN
42	Budowa drogi od szosy Wareckiej w kierunku Turowic (gruntowa) na długości 1300 m	2007-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
43	Budowa drogi Koziągłowy – Orzechowo o długości 1200 m	2007-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
44	Budowa drogi od szosy Wareckiej na granicy Jasiénca do Warpęs (dawna „Wycznanka”) do długości 1300 m	2007-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
45	Naprawa chodników wzdłuż ul. Wareckiej w Jasiéncu	2007-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, budżet wojewody	Koszt inwestycji ok. 100 tys. PLN
46	Budowa drogi Czachów-Kociszew na długości 700 m	2007-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
47	Budowa drogi od szosy Miedzechów – Warka w kierunku Przyłomu (przy posesji p. Sosińskiego) o długości 1600 m	2007-2012	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
48	Budowa drogi Gośniewice – Szymanów –Zbrosza Duża o długości 4000 m	2007-2012	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
49	Budowa drogi gminnej nr34320/07 Wola Bolewska - Olszany	2007-2017	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (RPO WM P.III)	
50	Budowa wodociągu Gniejewice- Wierzchowina	2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 180 tys. PLN
51	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w Turowicach	2008-2009	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE (ZPORR dz.3.1)	Koszt inwestycji ok. 1000 tys. PLN
52	Budowa kanalizacji w miejscowościach Dobra Wola i Łychowska Wola	2008-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 700 tys. PLN

53	Odnowa nawierzchni na drodze przez wieś Trzcianka na długości 2000 m	2008-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
54	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w Boglewicach	2008-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 900 tys. PLN
55	Odnowa nawierzchni wraz z remontem na drodze przez wieś Warpęsy kierunek Czachów na długości 2100 m	2008-2012	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
56	Wsparcie przedsiębiorców w pozyskaniu środków na konieczne modernizacje technologii i urządzeń - koordynacja	2008-2013	Przedsiębiorcy	Przedsiębiorstwa, GFOŚ, WFOŚ, kredyty,	
57	Budowa wodociągu Zbrosza Duża wraz ze stacjami uzdatniania wody	2009	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 350 tys. PLN
57	Budowa wodociągu Rytomoczydła- Gołębiów- Bronisławów	2009- 2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 330 tys. PLN
58	Budowa sanitarnej sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Wierzchowina i Leżne	2009-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 600 tys. PLN
59	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją we Franciszkowie	2009-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 1500 tys. PLN
60	Budowa wodociągu Tworki	2009-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok.300 tys. PLN
61	Budowa wodociągu Zbrosza Duża- Wierzchowina	2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 280 tys. PLN
62	Budowa drogi Boglewice Gośniewice na długości 3100 m	2010-2012	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
63	Ułożenie nawierzchni asfaltowej na drodze od szkoły w Woli Łychowskiej przez wieś Przydróżek na długości 1950 m	2010-2012	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	

64	Budowa ulicy Jasienieckiej wraz z torowiskiem na długości 1300 m	2010-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
65	Budowa drogi Miedzechów - Przyłom (dawny „gościniec”) na długości 1300 m	2010-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
66	Budowa sanitarnej sieci kanalizacyjnej w miejscowości Czachów	2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 600 tys. PLN
67	Budowa wodociągu Zbrozsa Duża- Łychów-Gośniewice	2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, WFOŚ, środki UE	Koszt inwestycji ok. 360 tys. PLN
68	Budowa drogi Czachów – Kurczowa Wieś na długości 1100 m	2012-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
69	Budowa drogi we wsi Olszany (od piekarni w kierunku lasu) o długości 1800 m	2012-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
70	Budowa drogi Miedzechów – Franciszków (kierunek Przyłom) o długości 3200 m	2012-2015	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
71	Budowa drogi Nowy Miedzechów – Wola Boglewska – Boglewice o długości 2100 m	2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
72	Budowa drogi od szkoły w Woli Łychowskiej do lasu (kierunek Osiny) o długości 1500 m	2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
73	Budowa drogi od szkoły w Woli Łychowskiej (kierunek Wola Palczewska) o długości 2200 m	2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
74	Budowa drogi Kurczowa Wieś kierunek Kociszew o długości 1200 m	2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
75	Przebudowa ulicy Edukacyjnej, Szkolnej i Grójeckiej w Jasińcu	2008-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, kredyty, środki UE	przewidywany koszt ok. 350 000 PLN
76	Budowa/przebudowa ulic: Jesionowej, Akacyjnej, Lipowej, Ogrodowej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	1 500 000 PLN
77	Przebudowa ulicy Topolowej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	350 000 PLN

78	Budowa/przebudowa ulic: Pałacowej, Parkowej, Łabędziej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	900 000 PLN
79	Przebudowa ulicy Zakościelnej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	400 000 PLN
80	Przebudowa ulicy Czerskiej	2010-2016	Starostwo powiatowe w Grójcu	Budżet starostwa, budżet gminy, dotacje, środki UE	270 000 PLN
81	Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	2 000 000 PLN
82	Rozbudowa stacji uzdatniania wody	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	1 000 000 PLN
83	Budowa instalacji wykorzystujących energię słoneczną do ogrzewania wodę.	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE – RPO WM IV. 4.3.	Przewidywany koszt 1 500 000 PLN
84	Modernizacja oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej	2010-2016	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	Przewidywany koszt 2 500 000 PLN

Priorytet III: Podnoszenie jakości kształcenia i stanu wiedzy mieszkańców

l.p.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (w latach)	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	Uwagi
1	Modernizacja i wyposażenie klasy „0” w Zbroszy Dużej	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt inwest. ok. 52 tys. PLN
2	Sztandar PSP Jasieniec	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt ok. 6 tys. PLN
3	Projekt sali sportowej przy Gimnazjum w Jasieńcu	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy	Koszt ok. 50 tys. PLN
4	Termomodernizacja budynku PSP w Jasieńcu	2004	UG Jasieniec	Budżet gminy, pożyczka z WFOŚiGW	Koszt ok. 200 tys. PLN

5	Budowa sali sportowej z boiskami przy Gimnazjum w Jasieńcu	2004-2006	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, kredyty, środki UE (ZPORR dz.3.5.1)	Koszt inwest. ok. 3000 tys. PLN
6	Remont sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Jasieńcu	2004-2006	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	Koszt ok. 250 tys. PLN
7	Wsparcie udziału szkół w programach środowiskowych, krajowych i międzynarodowych	2004-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW, sponsorzy, środki UE	Koszt ok. 80 tys. PLN
8	Organizacja konkursów ekologicznych dla szkół	2004-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW	Koszt ok. 80 tys. PLN
9	Tworzenie lokalnych ostoi przyrody	2004-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW, sponsorzy, budżet gminy	Koszt ok. 40 tys. PLN
10	Zwiększenie dostępu do informacji o środowisku	2004-2011	UG Jasieniec		Brak dodatkowych kosztów
11	Powołanie Gminnego Ośrodka Kultury i adaptacja części budynku UG Jasieniec wraz z wyposażeniem	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (PROW kod 322, RPO WM P. VI)	
12	Wprowadzenie przedmiotu przyroda, ekologia lub środowisko do szkół	2005-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE z	Koszt ok. 30 tys. PLN
13	Organizacja kampanii informacyjnych, festynów itp. dla dorosłych	2005-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW, sponsorzy	Koszt ok. 90 tys. PLN
14	Współpraca przy tworzeniu ośrodka edukacji ekologicznej	2005-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW	Koszt ok. 70 tys. PLN
15	Budowa oraz modernizacja boisk szkolnych	2005-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, kredyty, środki UE	
16	Systematyczne wyposażanie pracowni tematycznych w szkołach (w tym komputery z dostępem do Internetu)	2005-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, kredyty, środki UE	
17	Wprowadzenie systemu stypendialnego dla uczniów wybitnie uzdolnionych	2005-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	

19	Wsparcie przy inicjowaniu wakacyjnych programów edukacji pozaszkolnej	2006-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	
20	Remont zabytkowego pałacu w Woli Boglewskiej	2006-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje środki UE (PROW kod 322, RPO WM P.IV)	
21	Rewaloryzacja barokowego kościoła pod wezw. Św. Ducha w Jasieńcu	2004-2006	Parafia Rzymsko-Katolicka	Środki własne parafii, Środki UE – ZPORR dz.3.1	Koszt 400 tys. PLN
22	Budowa gminnego przedszkola w Jasieńcu	2008-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, kredyty, środki UE	przewidywany koszt ok. 3 000 000 PLN
23	Organizacja bezpłatnego kursu na prawo jazdy kategorii C, C+E dla rolników	2010-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki PO KL	przewidywany koszt 250 000 PLN

Priorytet IV: Rozwój różnorodnych form turystyki i rekreacji

l.p.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (w latach)	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	Uwagi
1	Przygotowanie i realizacja programu rozwoju i promocji lokalnego produktu turystycznego „Dworskim szlakiem po gminie Jasieniec”	2007-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE (RPO WM P.IV)	
3	Powołanie i wyposażenie gminnego punktu informacji turystycznej	2007-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE	
4	Opracowanie i wydanie przewodnika po najciekawszych miejscach gminy	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE	
6	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania pod tereny rekreacyjne w Woli Łychowskiej	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE	
7	Odnowa i pielęgnacja parków wiejskich	2004-2011	UG Jasieniec	GFOŚ, dotacje, budżet gminy	Koszt ok. 1000 tys. PLN
8	Budowa bazy turystycznej i rekreacyjnej (pole namiotowe w Osinach lub w Jasieńcu)	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje (środki UE)	

9	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych wokół stawów we wsi Jasieniec	2004-2011	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE (PROW kod 322)	
10	Organizacja cyklicznych imprez gminnych o charakterze sportowo-kulturalnym	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje, środki UE	
11	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w okolicach Boglewic, Orzechowa i innych (w tym doradztwo prawne i ekonomiczne)	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje	
12	Rozpoznanie przyrodnicze obszaru planowanego do objęcia ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu	2007-2013	UG Jasieniec	GFOŚ i PFOŚ	Koszt ok. 10 tys. PLN
13	Pielęgnacja pomników przyrody znajdujących się na gruntach komunalnych	2005-2011	UG Jasieniec	GFOŚ	Koszt ok. 2 tys. PLN
14	Adaptacja pomieszczeń w budynku O.S.P. w Boglewicach na miejsca noclegowe dla turystów i świetlicę wiejską	2006-2010	UG Jasieniec	Budżet gminy, sponsorzy, dotacje (środki UE)	
15	Zakup wyposażenia do uprawiania wspinaczki skałkowej w hali sportowej przy PG w Jasieńcu	2007-2014	UG Jasieniec	Budżet gminy, środki UE (PROW kod 322, RPO WM-P.IV)	
16	Remont /rewitalizacja/ zespołu dworskiego w Turowicach	2007-2010	Właściciel obiektu	Fundusze własne, kredyty, środki UE	W trakcie realizacji, przewidywany koszt ok. 3 000 000 zł
17	Rewitalizacja dworu i parku w Kurczowej Wsi	2007-2013	Właściciel obiektu	Fundusze własne, kredyty, środki UE	przewidywany koszt ok. 1 500 000 zł
18	Rewitalizacja pałacu i parku w Boglewicach	2007-2013	Właściciel obiektu	Fundusze własne, kredyty, środki UE	przewidywany koszt ok. 4 000 000 PLN

19	Renowacja zabytkowego kościoła w Jasięcu	2010-2016	Parafia Jasieniec	Budżet parafii Jasieniec, dotacje, środki UE	4 000 000 PLN
20	Renowacja zabytkowego pałacu w Jasięcu	2010-2016	Właściciel obiektu	Zasoby finansowe właściciela, dotacje, środki UE	12 000 000 PLN

Priorytet V: Poprawa bezpieczeństwa socjalnego i publicznego społeczeństwa

l.p.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (w latach)	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	Uwagi
1	Powołanie gminnego ośrodka pośrednictwa pracy we współpracy z P.U.P w Grójcu	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje środki UE	
2	Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców (szkolenia, kursy językowe, dostosowanie programów)	2004-2006	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE - ZPORR dz. 2.1, 1.5	
3	Powołanie gminnego ośrodka kultury oraz jego animatorów	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	
4	Opracowanie regionalnego systemu informacji o trasach przewozu materiałów niebezpiecznych - koordynacja	2004-2011	Wojewoda		
5	Wsparcie modernizacji usprzętowania O.S.P.	2004-2011	UG Jasieniec	GFOŚiGW	Koszt ok. 240 tys. PLN
6	Nawiązanie współpracy z Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w Grójcu (szkolenia, udział w programach środowiskowych, akcje informacyjne)	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	
7	Szkolenia w ramach reorientacji zawodowej i rozpoczynania działalności agroturystycznej	2004-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE	

8	Modernizacja budynków GSPZOZ w Jasieńcu i Gośńewicach oraz wyposażenie ich w sprzęt medyczny i informatyczny	2005-2008	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje, środki UE (RPO WM P.VII)	
9	Budowa wielorodzinnego komunalnego budynku mieszkalnego	2005-2009	UG Jasieniec	Budżet gminy, dotacje	
10	Termomodernizacja budynków GSP ZOZ w Jasieńcu i Gośńewicach	2007-2013	UG Jasieniec	Budżet gminy, Mechanizm finansowy EOG oraz NMF)	

V. Powiązanie projektów z innymi działaniami prowadzonymi na terenie gminy

V.1. Zadania finansowane ze środków własnych oraz zewnętrznych

Samorząd Gminy Jasieniec inwestuje w rozwój społeczno-gospodarczy gminy m.in. poprzez podniesienie stopnia infrastruktury technicznej na tym terenie. Zadania o charakterze infrastrukturalnym zrealizowano w oparciu o środki budżetu gminy i inne, zewnętrzne (wymienione przy każdym zadaniu) – nie pochodzące z UE. Poniższe zestawienie przedstawia zadania zrealizowane w gminie Jasieniec w latach 1997- 2006:

1. Odbudowa zbiorników wodnych w Jasieńcu (WFOŚ i GW);
2. Modernizacja drogi Stefanków – Franciszków – Bronisławów (kredyt komercyjny oraz udział mieszkańców);
3. Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji. Rol.);
4. Droga powiatowa Miedzechów - Grójec (na terenie gminy –budżet Wojewody);
5. Budowa Gimnazjum w Jasieńcu (Kontrakt Wojewódzki);
6. Elewacja budynku PSP w Jasieńcu;
7. Elewacja budynku PSP w Zbroszy Dużej;
8. Budowa drogi Miedzechów kier. Przyłom (FOGR oraz udział mieszkańców);
9. Wodociąg i stacja uzdatniania wody Koziegłowy – Orzechowo (udział mieszkańców);
10. Budowa drogi Tworki – Justynówka – Michałówka (I etap - udział mieszkańców);
11. Budowa drogi Trzcianka (FOGR oraz udział mieszkańców);
12. Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Jasieńcu;
13. Budowa drogi Przydróżek (I etap - udział mieszkańców);
14. Budowa drogi Warpęsy – Czachów (FOGR oraz udział mieszkańców);
15. Sieć wodociągowa z przyłączami Wola Boglewska – Boglewice (PAOW oraz udział mieszkańców).
16. Budowa drogi Justynówka – Tworki;
17. Odnowa nawierzchni w Stefankowie;
18. Budowa drogi Wierzchowina – Łychów (SPRM);
19. Termomodernizacja PSP w Jasieńcu (WFOGR);
20. Remont sali gimnastycznej w PSP Jasieniec (SPRM);
21. Remont korytarzy i wyposażenie klasy zerowej PSP w Zbroszy Dużej (PAOW);
22. Sieć wodociągowa Gośniewice, Gniejewice, Warpęsy (ZPORR);
23. Remont ośrodków zdrowia w Jasieńcu i Gośniewicach;
24. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (35 sztuk);
25. Sieć wodociągowa w Turowicach (SPRM);
26. Boisko w Zbroszy Dużej I etap (SPRM)

V.2. Zadania planowane do realizacji z udziałem środków akcesyjnych innych niż z RPO WM

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

Ważnym źródłem finansowania inwestycji w gminie Jasieniec może być Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Wśród działań 3 osi priorytetowej znajduje się „Odnowa i rozwój wsi”. Kod tego działania – 322. Obejmuje ono swoim zakresem następujące zadania:

- 1) Remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym obiektów zabytkowych;
- 2) Remont, przebudowa i wyposażenia obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury;
- 3) Kształtowanie przestrzeni publicznej;
- 4) Budowa lub remont, przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno-kulturalnych;
- 5) Zakupu obiektów zabytkowych lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz ich adaptacja na cele publiczne;
- 6) Odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

1. Gospodarka wodno - ściekowa
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
7. Transport przyjazny środowisku
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
9. Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej
10. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
11. Bezpieczeństwo energetyczne
12. Kultura i dziedzictwo kulturowe
13. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
14. Infrastruktura szkolnictwa wyższego
15. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
16. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności
17. Konkurencyjność regionów

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Program realizuje politykę wsparcia w następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli, wdrażaniem zasady dobrego rządzenia oraz promocją zdrowia zasobów pracy. Jako źródło finansowania PO KL może być szczególnie pomocny dla samorządu gminy Jasieniec w przypadku realizacji projektu dotyczącego zarządzania w urzędzie gminy, usprawnień na poziomie funkcjonowanie organizacji itp.

Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy.

W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej: **Memorandum of Understanding** wdrażania **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** oraz **Memorandum of Understanding** wdrażania **Norweskiego Mechanizmu Finansowego**. Pomoc jest udzielona w ramach dwóch instrumentów finansowych: **Norweskiego Mechanizmu Finansowego** i **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)**. Środki finansowe w ramach **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** będą dostępne na realizację zadań w następujących sześciu obszarach priorytetowych:

1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii
2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami
3. Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast
4. Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmocnienie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wspierających go procesów demokratycznych
5. Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem

Środki finansowe z Norweskiego Mechanizmu Finansowego mogą wspierać działania podejmowane w ramach wszystkich w/w priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG, oraz – na zasadach pierwszeństwa – w zakresie następujących dodatkowych obszarów priorytetowych. Istotny z punktu widzenia gminy Jasieniec może być obszar:

1. Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych

Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego", zawiera opisy priorytetów obejmujące cele, rodzaje kwalifikujących się projektów, wykazy możliwych kosztów kwalifikowalnych, kryteria wyboru projektów oraz rodzaje beneficjentów.”

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na trzy kategorie:

1. Wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
2. Wskaźniki rezultatu – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu,
3. Wskaźniki oddziaływania – obrazują konsekwencje danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, ale pojawiających się po pewnym czasie oraz do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania.

Dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań, w ramach przynależności do poszczególnych priorytetów RPO WM, określone zostały następujące wskaźniki monitoringu:

Priorytet I. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu

Wskaźniki monitorowania

	Wskaźnik
Produkty	Liczba zrealizowanych projektów Liczba instytucji otoczenia biznesu Liczba zorganizowanych sieci Liczba zaangażowanych instytucji Liczba MSP objętych wsparciem Liczba przedsiębiorstw objętych współpracą
Rezultaty	Stworzone miejsca pracy Zwiększenie liczby MSP korzystających ze specjalistycznych usług doradczych i szkoleniowych, Wzrost udziału przedsiębiorstw posiadających systemy zarządzania jakością i certyfikaty jakości, Wartość inwestycji wspartych przez fundusze pożyczkowe, poręczeniowe. Utworzone inkubatory przedsiębiorczości Utworzone parki technologiczne, parki przemysłowe Utworzone klastry przemysłowe i powiązania kooperacyjne

Priorytet II. e - Rozwój Województwa Mazowieckiego

Wskaźniki monitorowania

	Wskaźnik
Produkty	Liczba zrealizowanych projektów
Rezultaty	Liczba węzłów dostępowych umożliwiających dostęp do sieci szerokopasmowej Liczba PIAP systemy informatyczne połączone Banki danych Zainstalowane stanowiska/terminale Uruchomione punkty Wprowadzone usługi on-line Pozostały sprzęt komputerowy

Priorytet III. Regionalny system transportowy

Wskaźniki monitorowania

Infrastruktura drogowa

	Wskaźnik
Produkty	Długość wybudowanych \ zmodernizowanych odcinków dróg na terenie województwa
Rezultaty	Stosunek % długości dróg o spełniających wymogi normatywne do ogólnej długości dróg o twardej nawierzchni na terenie województwa
Oddziaływanie	Skrócenie czasu podróży pomiędzy wybranymi punktami sieci transportowej

Priorytet IV. Inwestycje w ochronę środowiska

Wskaźniki monitorowania

	Wskaźnik
Produkty	Liczba inwestycji w zakresie gospodarki komunalnej służących poprawie stanu środowiska naturalnego
	Liczba inwestycji w zakresie elektroenergetyki
	Liczba wdrożonych projektów dotyczących wsparcia zarządzania ochroną środowiska
	Liczba projektów w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców
Rezultaty	Ilość gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ilości gospodarstw skanalizowanych

	Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych
	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych
	Udział produkcji energii z OZE w produkcji energii ogółem
	Ilość awarii sieci elektroenergetycznej
	Pojemność zbiorników małej retencji
Oddziaływanie	Zmniejszenie ilość całkowitej emisji zanieczyszczeń powietrza, wód i gleby
	Długość rzek I, II i III klasy czystości w regionie
	Obszar zabezpieczony przed powodzią
	Nowe miejsca pracy

1.1.1. Priorytet VI. Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji

Wskaźniki monitorowania

	Wskaźnik
Produkty	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie promocji i turystyki
Rezultaty	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów
Oddziaływanie	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów w sektorze turystyki

	Wskaźnik
Produkty	Liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania
Rezultaty	Liczba nowych miejsc noclegowych
Oddziaływanie	Liczba osób korzystających z noclegów

	Wskaźnik
Produkty	Liczba produktów turystycznych
Rezultaty	Liczba imprez promocyjnych
Oddziaływanie	Liczba osób korzystających z nowej oferty

Priorytet VII. Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego

Wskaźniki monitorowania

	Wskaźnik
Produkty	Liczba zakupionego sprzętu
	Liczba zmodernizowanych/ z informatyzowanych ośrodków zdrowia
Rezultaty	Liczba ośrodków wyposażonych w medyczny sprzęt, w tym specjalistyczny oraz środki transportu
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/ z informatyzowanych obiektów infrastruktury ochrony zdrowia

Oddziaływanie	Liczba osób przebadanych sprzętem medycznym
	Średni czas oczekiwania na świadczone usługi badań

	Wskaźnik
Produkty	Liczba wybudowanych, rozbudowanych, wyposażonych i zmodernizowanych obiektów dydaktycznych i towarzyszących wszystkich szczebli edukacyjnych
Rezultaty	Liczba osób korzystających z wybudowanej, rozbudowanej, wyposażonej i zmodernizowanej infrastruktury
Oddziaływanie	Wskaźnik skolaryzacji na różnych szczeblach edukacyjnych po 2 latach”

VII. System wdrażania

Podstawową zasadą wdrażania PRL powinna być zasada wykonywania konkretnych działań przez poszczególne jednostki włączone do realizacji programu. Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Planu można wyodrębnić 4 grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu wdrażaniem PRL,
- podmioty realizujące zadania PRL, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty Planu,
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań PRL.

Główna odpowiedzialność za realizację PRL spoczywa na Wójcie, który co dwa lata składa Radzie Gminy raporty z wykonania zadań. Wójt powinien współdziałać z organami administracji szczebla powiatowego i wojewódzkiego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji.

Rolę komórki wykonawczej powinien pełnić Zespół Realizacji PRL powołany z pracowników Urzędu Gminy. W celu koordynacji działań Zespołu Realizacji PRL należy wyznaczyć osobę pełniącą rolę kierownika wdrażania Planu, który oprócz odpowiedzialności za pracę zespołu będzie ściśle współpracował z Wójtem.

Urząd Gminy jako instytucja wdrażająca PRL jest odpowiedzialne za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych - beneficjentów pomocy,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Planu,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

VIII.1. Sposób monitorowania

Wdrażanie PRL będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonywaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Wójt poprzez Zespół Realizacji będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Planu i przygotowywał raport z przebiegu jego wykonania. W początkowym okresie wdrażania (także co dwa lata) weryfikowana będzie lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach.

Natomiast w cyklu czteroletnim oceniany będzie stopień wdrożenia celów średniookresowych, co powinno być podstawą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji.

Podstawą właściwego systemu ocen realizacji Planu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu gospodarki, rolnictwa, środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego społeczeństwa. Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Wójt oraz Rada Gminy. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Skuteczność Planu poddawana będzie bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Wójta oraz Radę Gminy przy pomocy zawartych w punkcie VI wskaźników monitorowania.

VIII.2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

1. Strategia informacyjna

Zadaniem strategii informacyjnej jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie gminy,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia

komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

2. Grupy docelowe odbiorców

Działania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego gminy będą uwzględniały specyficzne potrzeby wymienionych grup docelowych, jeśli chodzi o zakres informacji oraz użyte instrumenty w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności.

Opinia publiczna – powszechna wiedza na temat działań związanych z wdrażaniem oraz wykorzystaniem środków Unii Europejskiej służyć będzie prezentacji korzyści płynących z członkostwa we Wspólnocie, budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, jak również przyczyni się do poparcia dla inwestycji, których bezpośrednim beneficjentem będzie społeczność lokalna gminy.

Beneficjenci - to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy. Będą to:

- samorząd gminny,
- podmioty będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu gminnego,
- podmioty gospodarcze,
- organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- jednostki edukacyjne,
- organizacje pozarządowe,
- inne organizacje społeczne.

1. Kształtowanie wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego

Wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych płynących z Unii Europejskiej uzależnione jest od poziomu świadomości w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla jednostek samorządu terytorialnego. W tym celu istnieje realna potrzeba konsekwentnego kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego.

2. Instrumenty strategii informacyjnej

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- spotkania, warsztaty, prezentacje – propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych i rezultatach wsparcia UE oraz usystematyzowania wiedzy;
- informowanie o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów – należy zadbać o przekazanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z rejonu gminy, którzy będą odpowiedzialni za spełnienie wymogów w tym zakresie;
- serwisy internetowe – będą szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji dla potencjalnych beneficjentów i instytucji o aktualnych możliwościach skorzystania z pakietu pomocowego, zaś dla opinii publicznej stanowią kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach Planu Rozwoju Lokalnego i wsparciu ze strony Unii Europejskiej dla gminy;
- broszury informacyjne, ulotki, reklamy – ułatwiają w atrakcyjnej, przystępnej formie przybliżyć wiedzę na temat dostępnej pomocy Unii Europejskiej, możliwości jej uzyskania oraz roli Unii Europejskiej w tym procesie;

- współpraca z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym i regionalnym będą widocznym elementem przy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej. Działania podejmowane za pośrednictwem mediów będą miały formę artykułów i relacji prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych, reklam i ogłoszeń. Wszelka informacja o zasadach i procedurach związanych z wykorzystaniem funduszy strukturalnych powinna być przekazana w zwięzły i przystępny sposób.